

MD 67
Metodološki dokument
ISSN 1840-1074

Metodološko uputstvo Definicije i koncepti

Metodološko uputstvo

Definicije i koncepti

Uvod

U okviru popisnih pripremnih aktivnosti, tokom 2022. godine realizovati će se Probni popis poljoprivrede u cilju provjere: organizacije, metodologije, tehničkog rješenja izgleda elektronskog Upitnika, aplikacije za kontrolu materijala, vremena potrebnog za instruktazu i popisivanje gazdinstava.

Probni Popis poljoprivrede provoditi će se od 15. oktobra do 31. oktobra 2022. godine.

Kritični momenat Probnog popisa je 14. oktobar 2022. godine u 24 sata, tj. u ponoć između 14. i 15. oktobra 2022. godine.

Dan kritičnog momenta (15. oktobar 2022.) se odnosi na podatke o:

- ▶ raspoloživom zemljištu i
- ▶ broju stoke.

Sve promjene nastale nakon kritičnog momenta neće se unositi u Upitnik.

Referentni period Probnog popisa odnosi se na poljoprivrednu godinu (od 15. oktobra 2021. do 15. oktobra 2022.), odnosno na posljednjih 12 mjeseci od dana kritičnog momenta, za podatke o:

- ▶ korištenju poljoprivrednog zemljišta,
- ▶ navodnjavanju i upotrebi đubriva,
- ▶ korištenoj mehanizaciji i objektima,
- ▶ radnoj snazi i drugim aktivnostima na gazdinstvu koje donose prihod i
- ▶ ostalim podacima o gazdinstvu.

Za potrebe realizacije probnog popisa, pripremljena su dva upitnika i to „Uvodni upitnik za domaćinstva“ i „Upitnik za Probni popis poljoprivrede 2022“, kao i prateće Metodološko uputstvo.

Metodološko uputstvo trenutno obuhvata samo metodološka objašnjenja definicija i koncepata koja se odnose na identifikacione (identifikacioni podaci i adresa stanovanja nosioca gazdinstva, lokacija gazdinstva i dr.) i strukturalne podatke (zemljište, stoka, navodnjavanje, upotreba đubriva, obrada i održavanje zemljišta, mehanizacija, radna snaga i dr.) koji će se prikupiti u okviru „Upitnika za Probni popis poljoprivrede 2022“.

Naknadno će se uraditi posebno metodološko uputstvo koje se odnosi na organizaciju provođenja istraživanja, rad anketara na terenu i korištenje aplikacije za unos podataka.

Probni popis će biti osnov za izbor najpogodnijih metodoloških, organizacionih i tehničkih rješenja za provođenje budućeg punog Popisa. Zbog toga su ovo Metodološko uputstvo i prateći upitnici prilagođeni provođenju budućeg Probnog poljoprivrednog popisa 2022.

Puni Popis poljoprivrede realizovati će se u periodu od 01. oktobra do 15. decembra 2023. godine.

Poglavlje 1. Opći podaci o porodičnom gazdinstvu

1. Identifikacioni podaci nosioca porodičnog gazdinstva

Nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva je osoba (fizičko lice) koja je ekonomski i zakonski odgovorna za rad gazdinstva i na čije ime funkcionise dotično gazdinstvo, odnosno osoba koja preuzima rizike rada.

U okviru ovog seta pitanja neophodno je upisati identifikacione podatke nosioca porodičnog gazdinstva i to: ime, ime oca/majke i prezime nosioca porodičnog gazdinstva, kao i datum rođenja (dan, mjesec, godina), odnosno jedinstveni matični broj (skraćeno JMB).

Zbog provjere ili unošenja tačnog matičnog broja nosioca porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, popisivač bi trebalo da traži dokument za ličnu identifikaciju nosioca gazdinstva, odnosno drugi dokument iz kojeg može da se preuzme matični broj.

Zbog unošenja tačnog matičnog broja nosioca porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, popisivač treba da traži dokument za ličnu identifikaciju dotične osobe, tj. drugi dokument iz kojeg također može preuzeti matični broj (zdravstvena knjiga, pasoš i sl.). Ukoliko osoba ne posjeduje dokument iz kojeg se može preuzeti matični broj, popisivač upisuje datum rođenja u predviđeno mjesto na upitniku (dan, mjesec i godina), i to na osnovu usmene izjave ispitanika. Ukoliko ispitaniku nisu poznati dan i mjesec rođenja, upisuje se samo godina rođenja nosioca gazdinstva.

2. Adresa stanovanja nosioca porodičnog gazdinstva

U okviru ovog seta pitanja, anketar u odgovarajuća polja unosi adresu stanovanja nosioca porodičnog gazdinstva koja obuhvata naziv općine/grada, naseljenog mjesta, ulice i kućni broj.

Također treba upisati elektronsku adresu nosioca gazdinstva, kao i broj fiksnog i mobilnog telefona (obavezno upisati i pozivni broj), ukoliko ih nosilac gazdinstva posjeduje.

Napomena: *Adresa stanovanja nosioca gazdinstva može biti identična ili različita u odnosu na adresu nosioca domaćinstva iz kratkog popisnog upitnika.*

3. Lokacija porodičnog gazdinstva

Lokacija porodičnog gazdinstva je mjesto na kojem se odvija cjelokupna poljoprivredna proizvodnja ili njen glavni dio. Lokaciju gazdinstva određuje ispitanik. To je obično mjesto na kojem se nalaze poljoprivredni objekti/zgrade (npr. administrativno – upravni objekti, objekti za smještaj stoke, plastenik, hladnjača za smještaj poljoprivrednih proizvoda i sl.) ili najveća površina korištenog poljoprivrednog zemljišta. U slučaju da nema poljoprivrednog objekta po kojem se lokacija može odrediti, najveća površina korištenog poljoprivrednog zemljišta uzeti će se kao referentna lokacija.

U okviru ovog seta pitanja popisivač u odgovarajuća polja unosi naziv općine/grada i naseljenog mjesta gdje je locirano porodično gazdinstvo ispitanika. Ulicu i kućni broj također treba upisati ukoliko je to moguće (tj. ako postoji).

Obavezno se upisuju podaci o lokaciji gazdinstva, bez obzira na to da li se lokacija razlikuje ili ne razlikuje od adrese nosioca gazdinstva.

Mjesto stanovanja nosioca gazdinstva smatra se istovremeno i lokacijom gazdinstva ako se nalazi unutar pet kilometara od mjesta gdje se odvija cjelokupna poljoprivredna proizvodnja gazdinstva ili njen glavni dio.

Napomena: *Lokacija gazdinstva može biti identična ili različita od adrese stanovanja nosioca porodičnog gazdinstva.*

4. Ostali opći podaci o porodičnom gazdinstvu

Da li je vaše gazdinstvo registrovano u Registru poljoprivrednih gazdinstava MPŠiV-a? (šifra 101)

U slučaju da je porodično gazdinstvo registrovano u okviru „Registra poljoprivrednih gazdinstava Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede na entitetskom nivou i nivou Brčko Distrikta“ neophodno je označiti odgovor „Da“ i u narednom pitanju upisati registarski broj gazdinstva (šifra 102).

Ukoliko porodično gazdinstvo nije registrovano treba označiti odgovor „Ne“ i preći na sljedeće pitanje (šifra 103).

Napomena *Porodično gazdinstvo je registrovano ukoliko postoje podaci o gazdinstvu u zvaničnom „Registru poljoprivrednih gazdinstava“, bez obzira na to da li su do 01. marta tekuće godine obnovljeni zahtjevom od strane gazdinstva ili su preuzeti iz prethodne godine u slučaju da nije došlo do promjene u poljoprivrednoj proizvodnji (Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja novčanih podsticaja za razvoj poljoprivrede i sela za 2022. godinu „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/11).*

Registarski broj u Registru gazdinstava Ministarstva poljoprivrede (šifra 102)

Ukoliko je gazdinstvo zvanično registrovano u „Registru poljoprivrednih gazdinstava“, neophodno je u odgovarajuće polje upisati registarski broj gazdinstva (skraćeno RPG), kojeg čini 11 cifara.

Da li je vaše gazdinstvo prodavalo sopstvene poljoprivredne proizvode u posljednjih 12 mjeseci? (šifra 103)

Odgovor je „Da“ ukoliko je gazdinstvo povremeno ili stalno prodavalo poljoprivredne proizvode koje je samo proizvelo, bez obzira na to da li je prodavalo primarne poljoprivredne proizvode ili prerađene poljoprivredne proizvode proizvedene na gazdinstvu od sopstvenih primarnih proizvoda.

Primarni poljoprivredni proizvodi mogu biti: stoka, jaja, mlijeko, vuna, med, stajnjak, žita, šećerna repa i ostalo industrijsko bilje, krmno bilje, krompir, povrće, uključujući gljive, jagode, bostan, cvijeće i ukrasno

bilje, sjemenski i sadni materijal, sjeno sa livada i pašnjaka, voće (uključujući bobičasto voće), grožđe, vino od sopstvenog grožđa i sl.

Prerađeni poljoprivredni proizvodi mogu biti: mliječni proizvodi (sir, kajmak, puter, kiselo mlijeko), rakija, zimnica, suhomesnati proizvodi, ostali suhi proizvodi (npr. suho voće) i sl.

Odgovor je „Ne“ ukoliko je gazdinstvo povremeno ili stalno prodavalo prerađene poljoprivredne proizvode koji nisu proizvedeni od sopstvenih primarnih proizvoda ili ukoliko nije prodavalo sopstvene poljoprivredne proizvode tokom posmatranog perioda.

Da li je na vašem gazdinstvu potrošeno više sopstvenih poljoprivrednih proizvoda nego što je prodato? (šifra 104)

Ukoliko je gazdinstvo potrošilo za svoje potrebe više od pola (više od 50%) vrijednosti proizvoda iz sopstvene proizvodnje, tj. više je potrošilo za ishranu članova gazdinstva, za ishranu stoke i sl. nego što je prodalo u posmatranom periodu, odgovor je „Da“. U suprotnom, odgovor je „Ne“. Odgovor se upisuje na osnovu procjene davaoca podataka.

Da li se vaše gazdinstvo bavi organskom proizvodnjom ili je u fazi prelaska na organsku proizvodnju? (šifra 105)

Odgovor je „Da“ samo za gazdinstva koja posjeduju zvaničan certifikat da proizvode biljne i životinjske proizvode primjenom metoda organske proizvodnje, ili su u fazi prelaska na organsku proizvodnju. U suprotnom odgovor na ovo pitanje je „Ne“.

Gazdinstvo se bavi organskom proizvodnjom ukoliko proizvodi biljne i životinjske proizvode primjenom metoda organske proizvodnje propisane Zakonom o organskoj proizvodnji hrane za nivo Bosne i Hercegovine. U praksi to znači da gazdinstvo posjeduje zvaničan certifikat da su poljoprivredni proizvodi proizvedeni metodama organske proizvodnje. Gazdinstvo je u fazi prelaska na organsku proizvodnju ako primijenjuje metode organske proizvodnje, ali period tranzicije – transformacije iz konvencionalne u organsku proizvodnju – još nije završen, pa se ne može smatrati da je proizvodnja u potpunosti usklađena sa principima organske proizvodnje definisanim zakonom, tj. da su proizvodi certifikovani.

Poglavlje 2. Poljoprivredno zemljište

Po završenom unosu općih podataka o porodičnom poljoprivrednom gazdinstvu (Poglavlje 1), prelazi se na set pitanja o poljoprivrednom zemljištu u okviru „Poglavlja 2“ Upitnika.

1. Sa koliko zemljišta raspolaže gazdinstvo na dan ispitivanja?

Podaci o raspoloživom zemljištu (poljoprivrednom i nepoljoprivrednom) se odnose na stanje na dan popisivanja gazdinstva i na zemljište locirano na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Površine se prikazuju u dunumima, sa jednim decimalnim mjestom. Izuzetak su podaci o površini bašte koji se prikazuju u metrima kvadratnim (m²). Ukoliko se površina dobije u nekoj drugoj mjernoj jedinici, neophodno je podatak pretvoriti u dunume.

Jedinice mjere koje se obično koriste za poljoprivredno zemljište su hektar (ha), dunum, ar (a) i m².

1 hektar = 10 dunuma = 100 ara = 10 000 m² ;

1 dunum = 10 ari = 1 000 m²

1 ar = 100 m²

Površina zemljišta u vlasništvu članova gazdinstva (šifra 201)

Upisuje se površina zemljišta u vlasništvu svih članova porodičnog gazdinstva, bez obzira na to da li je zemljište dato u zakup ili udruženo sa drugim gazdinstvom, kao i da li se obrađuje ili ne, odnosno da li je podobno ili nepodobno za poljoprivrednu proizvodnju. To mogu biti: oranice i bašte, voćnjaci, vinogradi, livade, pašnjaci i ostali zasadi, površine pod šumom, okućnica, zemljište pod zgradama i putevima, kao i ostalo zemljište u vlasništvu članova gazdinstva. U ukupnu površinu zemljišta u vlasništvu gazdinstva uračunava se i zemljište za koje ne postoje pravna dokumentacija (npr. uzurpirano zemljište i sl.). Podatke o površini zemljišta u vlasništvu popisivač unosi na osnovu izjave osobe koja daje podatke.

Površina zemljišta uzetog u zakup od strane gazdinstva (šifra 202)

Upisuje se ukupna površina zemljišta uzetog od drugih na korištenje na osnovu pismenog ili usmenog dogovora (u zakup), bez obzira na vrstu zakupa (za novac, u arendu, napolicu, besplatno i sl.). U zemljište uzeto u zakup ne uračunava se zajedničko zemljište (npr. seoske utrine i pašnjaci) koje se koristi za ispašu stoke, bez obzira na vrstu zakupa.

Površina zemljišta datog u zakup od strane gazdinstva (šifra 203)

Upisuje se ukupna površina zemljišta gazdinstva datog drugima na korištenje (datog u zakup za novac, u arendu, napolicu, besplatno i sl.). U zemljište dato u zakup od strane jedinica lokalne samouprave ne uračunava se zajedničko zemljište (seoske utrine i pašnjaci) koje je dato drugima za ispašu stoke, bez obzira na vrstu zakupa.

Raspoloživo zemljište - ukupno (šifra 204)

Pod ukupno raspoloživim zemljištem gazdinstva, podrazumijeva se kompletno zemljište u vlasništvu svih članova gazdinstva, koje nije dato drugima u zakup, kao i zemljište uzeto u zakup (na korištenje), a kojim gazdinstvo raspolaže na dan popisivanja (Slika 1).

Slika 1. Struktura raspoloživog zemljišta ukupno

Unosom podataka u polja pod šiframa 201–203, polje pod šifrom 204 – „Raspoloživo zemljište – ukupno“, biti će automatski izračunato.

Ukoliko gazdinstvo raspolaže zemljištem (postoji podatak pod šifrom 204), prelazi se na pitanje 2 istog poglavlja – „Da li je gazdinstvo koristilo/obrađivalo zemljište u posljednjih 12 mjeseci“ (šifra 205).

Ukoliko gazdinstvo ne raspolaže zemljištem (ne postoji podatak pod šifrom 204), prelazi se na pitanje 12 – „Kolika je efektivna površina sa koje se ubiraju gljive“ (šifra 263).

2. Da li je gazdinstvo koristilo/obrađivalo poljoprivredno zemljište u posljednjih 12 mjeseci? (šifra 205)

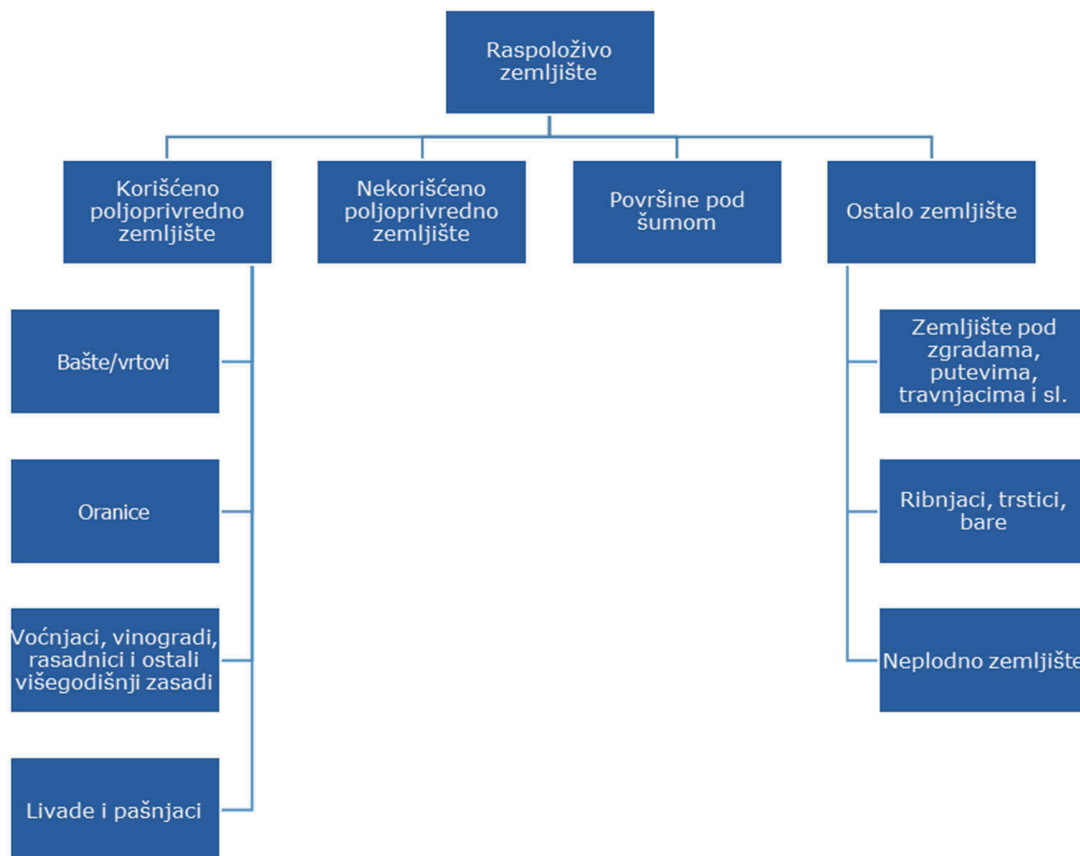
Ukoliko je gazdinstvo koristilo/obrađivalo zemljište u poljoprivrednoj godini 2021./2022, kod pitanja 2 (šifra 205) treba odabrati odgovor „Da“, a zatim preći na pitanje pod rednim brojem 3 – „Bašte (uzgoj za sopstvene potrebe do 500 m²)“. Ako anketirano gazdinstvo nije koristilo/obrađivalo zemljište u referentnom periodu, onda treba odabrati odgovor „Ne“, a zatim preći na pitanje 9 – „Nekorišteno poljoprivredno zemljište“ (šifra 259).

U slučaju da gazdinstvo na dan popisivanja raspolaže zemljištem koje nije koristilo za poljoprivrednu proizvodnju u posmatranoj 2021./22. godini, koje je kupljeno ili uzeto u zakup za korištenje u narednoj poljoprivrednoj godini, za takvo zemljište treba popuniti podatke u okviru pitanja 1. (Raspoloživo zemljište), označiti odgovor „Da“ kod pitanja 2. (Da li je gazdinstvo koristilo/obrađivalo poljoprivredno zemljište u posljednjih 12 mjeseci?) i površinu ovog zemljišta upisati pod Ugare (šifra 244).

Napomena *Ukoliko su u određenim periodima u posmatranoj poljoprivrednoj godini, isto zemljište koristila različita gazdinstva, tj. zemljište koje je korišteno u jednom periodu te godine prodato je ili dato drugom gazdinstvu na korištenje (npr. u zakup), upotreba tog zemljišta prikazati će se samo kod onog gazdinstva koje njime raspolaže na dan ispitivanja.*

Ukoliko je gazdinstvo koristilo/obrađivalo zemljište u posmatranom periodu (posljednjih 12 mjeseci) nastavlja se sa prikupljanjem podataka o površinama zemljišta po pojedinim kategorijama korištenja, tokom poljoprivredne godine 2021./2022.

Raspoloživo zemljište čine: korišćeno poljoprivredno zemljište (oranice i bašte, višegodišnji zasadi, livade i pašnjaci), nekorišćeno poljoprivredno zemljište, površine pod šumom i ostalo zemljište (zemljište pod zgradama, putevima, dvorištima, ribnjacima, trsticima, barama, stjenovitim površinama/kamenjarima i drugim površinama nepodobnim za poljoprivrednu proizvodnju)(Slika 2).

Slika 2. Struktura raspoloživog zemljišta po pojedinim kategorijama

Od površine ukupno raspoloživog zemljišta na dan 30. septembra 2022. godine (šifra 204) navesti površinu zemljišta po navedenim kategorijama, u odgovarajućim jedinicama mjere, prema upotrebi u posljednjih 12 mjeseci (od 15. oktobra 2021. do 15. oktobra 2022. godine).

3. Bašte (uzgoj za sopstvene potrebe do 500 m²) (šifra 206)

Pod baštom se, za potrebe popisa, podrazumijeva poljoprivredna površina do 500 m² na kojoj se gaje poljoprivredni proizvodi namijenjeni za sopstvenu potrošnju članova gazdinstva, pri čemu gazdinstvo može povremeno da prodaje višak proizvoda iz bašte, koja je obično odvojena od ostale poljoprivredne površine i najčešće se nalazi pored kuće (tzv. okućnica). Površina se upisuje u kvadratnim metrima (m²).

Međutim, ukoliko su se na površini pored kuće gajili proizvodi namijenjeni za prodaju (bilo na otvorenom ili pod zaštitom), onda ova površina mora biti obuhvaćena drugom, odgovarajućom kategorijom korištenog zemljišta (oranice, voćnjaci, vinogradi, rasadnici, ostali višegodišnji zasadi na otvorenom,

višegodišnji zasadi u zaštićenom prostoru), čak i ako jedan dio tih proizvoda troše članovi gazdinstva za sopstvene potrebe. Ukoliko su se na ovoj površini gajili usjevi za ishranu stoke, i pored toga što je ta stoka namijenjena za sopstvenu ishranu članova gazdinstva, ova površina se obuhvata drugom, odgovarajućom kategorijom korištenog zemljišta (npr. u okviru krmnog bilja).

Od površine bašte posebno se prikazuje površina na kojoj se u posmatranoj poljoprivrednoj godini gajilo povrće (šifra 206a) i to za sopstvene potrebe članova gazdinstva. Pravne osobe/preduzetnici također daju podatak o površini na kojoj gaje povrće namijenjeno za potrošnju svojih zaposlenih, odnosno svojih članova (zatvori, manastiri, škole sl.). Površina se upisuje u kvadratnim metrima (m²).

Od površine bašte posebno se prikazuje površina pod plastenicima i staklenicima na kojoj se gaje poljoprivredni proizvodi namijenjeni za sopstvenu potrošnju članova gazdinstva (šifra 206b), bez obzira na vrstu usjeva koja se pod njima gaji (povrće, cvijeće, voće, sjemenski i sadni materijal). Ukoliko su površine pod plastenicima i staklenicima u baštama namijenjene za prodaju, onda ova površina mora biti obuhvaćena drugom, odgovarajućom kategorijom zemljišta, npr. povrće, bostan i jagode, (šifra 234); cvijeće i ukrasno bilje, (šifra 235); sjemenski i sadni materijal (šifra 242) i višegodišnji zasadi u zaštićenom prostoru (šifra 268). Površina se upisuje u kvadratnim metrima (m²).

Napomena: *Pod baštama se ne podrazumijeva površina oko kuće pod ukrasnim cvjećnjacima i biljem, travnjacima i sl. (tzv. površina za odmor i rekreaciju). Ove površine upisuju se kod pitanja 10 – Ostalo zemljište (šifra 261), zajedno sa površinama pod kućom, ostalim zgradama i putevima (stazama) na kućnom placu.*

Primjer: Kućni plac je površine 10 ari. U posmatranoj poljoprivrednoj godini, gazdinstvo je pored kuće gajilo povrće (zelena salata) pod platenikom, za prodaju, na površini od 300 metara kvadratnih. Na površini od 100 metara kvadratnih gajeni su crni luk na otvorenom (50 m²) i mrkva pod platenikom (50 m²) za ishranu članova gazdinstva. Ostala površina je pod travnjakom i kućom.

Upitnik treba popuniti na sljedeći način:

Pod baštom se podrazumijeva samo površina pod povrćem koje je gajeno za ishranu članova gazdinstva – 100 metara kvadratnih. Pod šifrom 206 (Površine pod baštama) treba upisati 100 m².

Od toga: pod povrćem (šifra 206a) – upisuje se kompletno povrće gajeno za ishranu članova gazdinstva, a to su crni luk na otvorenom (50 m²) i mrkva pod platenikom (50 m²), što iznosi 100 m².

Od toga: pod plastenicima i staklenicima (šifra 206b) – upisuje se površina pod mrkvom od 50 m².

S obzirom na to da je zelena salata pod platenikom gajena za prodaju, površina od 300 m², odnosno 0,3 dunuma biti će prikazana u okviru odgovarajuće kategorije oranica i bašta, pod „Ostalo svježe povrće“ (šifra 234) i „od toga: povrće, bostan i jagode pod plastenicima“ (šifra 234a).

4. Oranice

Podaci se odnose na površinu poljoprivrednog zemljišta koje je u periodu posmatrane poljoprivredne godine redovno obrađivano/korišteno, a usjevi su bili sijani po utvrđenom redu (plodoredu), uključujući zemljište pod višegodišnjim usjevima na oranicama, kao i zemljište na odmoru (ugarima). Podaci o površinama pod oranicama se iskazuju u dunumima.

Ako se neki usjev nalazi na oranici pet i više godina (npr. mješavina trava), onda se ta površina ne smatra oranicom, već se obuhvata drugom, odgovarajućom kategorijom korištenog zemljišta (u ovom slučaju livadom). Međutim, površine pod određenim višegodišnjim usjevima, npr. jagode, ruže, hmelj i dr., uključuju se u oranice čak i ako zauzimaju zemljište duže od pet godina.

U okviru pitanja 4 (Oranice) upisuju se površine koje su u prethodnoj poljoprivrednoj godini bile pod:

- ▶ žitima,
- ▶ mahunarkama (za suho zrno),
- ▶ krompirom,
- ▶ industrijskim biljem,
- ▶ povrćem, bostanom i jagodama,
- ▶ cvijećem i ukrasnim biljem,
- ▶ krmnim biljem,
- ▶ sjemenskim i sadnim materijalom,
- ▶ ostalim usjevima na oranicama i baštama i
- ▶ ugarima.

Oranice koje u referentnom periodu nisu bile korištene iz ekonomskih, socijalnih i drugih razloga spadaju u površine nekorištenog poljoprivrednog zemljišta (šifra 259).

Površine na kojima je proizveden sjemenski i sadni materijal za potrebe gazdinstva svrstavaju se u okviru odgovarajuće vrste usjeva. Površine na kojima je proizveden sjemenski i sadni materijal za prodaju upisuju se pod „Sjemenski i sadni materijal za prodaju“ (šifra 242), osim površina pod žitima, mahunarkama, krompirom i usjevima za proizvodnju ulja, kako je i označeno na Upitniku u napomeni.

Napomena: *Ukoliko se jedna ista površina oranica i bašta koristila u posmatranom periodu za različite usjeve ili zasade (istovremeno ili jedno za drugim), ona se prikazuje samo jednom, i to pod glavnim usjevom (glavni usjev je usjev sa najvećom proizvodnom vrijednošću).*

Podaci za pitanja pod šiframa od 207 do 215, odnose se na površinu zemljišta pod žitima koja se žanju suha radi zrna, bez obzira na upotrebu (uključujući žita koja se koriste za proizvodnju energije i proizvodnju sjemena za prodaju). Površine pod žitima koja se žanju u zelenom stanju radi ishrane stoke upisuju se u okviru krmnog bilja (npr. kukuruz za silažu, šifra 237).

Pšenica (šifra 207)

Prikazuju se površine koje su bile pod mekom pšenicom, bez obzira na vrijeme sjetve (ozimi ili jari usjev).

Raž (šifra 208)

Ječam (šifra 209)

Obuhvata se ozimi i jari ječam.

Ovas (šifra 210)

Kukuruz za zrno (šifra 211)

Tritikale (šifra 212)

Heljda (šifra 2013)

Ostale žitarice za zrno (šifra 214)

U ostale žitarice za proizvodnju zrna spadaju proso, heljda, suražica i dr. Prikazuje se zbirno površina svih pomenutih gajenih kultura.

Žita – ukupno (šifra 215)

Predstavlja zbir površina pod žitima, od šifre 207 do šifre 214, kao što je označeno na Upitniku. Unosom podataka u polja pod šiframa 209–214, polje pod šifrom 215 biti će automatski izračunato.

Podaci za pitanja pod šiframa 216–218 odnose se na površine na kojima su se u posmatranom periodu proizvodile mahunarke koje se žanju suhe radi zrna, bez obzira na upotrebu (uključujući mahunarke koje se koriste za proizvodnju energije i za proizvodnju sjemena za prodaju). Površine sa kojih se žanju zelene mahunarke prikazuju se u okviru povrća (npr. grašak za zeleno zrno, upisuje se u okviru povrća, bostana i jagoda ukupno - šifra 234) ili u okviru krmnog bilja (npr. stočni grašak – Ostalo bilje koje se žanje zeleno, šifra 240).

Grah (šifra 216)

Upisuje se površina pod grahom samo ukoliko je grah glavni usjev. Uključene su i površine za proizvodnju sjemena za prodaju, kao što je to i naglašeno u Upitniku.

Ostale mahunarke (šifra 217)

Upisuju se površine ostalih mahunarki kao što su bob, sočivo, leblebija i dr. Ukoliko je gajeno više različitih kultura, površine se iskazuju zbirno. Uključene su i površine za proizvodnju sjemena za prodaju, kao što je to i naglašeno u Upitniku.

Mahunarke – ukupno (šifra 218)

Predstavlja zbir površina pod mahunarkama u okviru šifre 217 i šifre 218, kao što je označeno na Upitniku. Unosom podataka u polja pod šiframa 217 i 218, polje pod šifrom 219 biti će automatski izračunato.

Podaci za pitanja pod šiframa od 219 do 223 odnose se na površine koje su u posljednjih 12 mjeseci bile pod korjenastim i krtolastim kulturama. Ovdje grupa kultura obuhvata krompir, šećernu repu, stočnu repu

i ostale korjenaste i krtolaste kulture. U ovu grupu se ne uključuje povrće za ljudsku ishranu kao što je mrkva, cvekla, brokula, slatki krompir i sl.

Krompir (uključujući rani i sjemenski krompir) (šifra 219)

Upisuju se površine pod krompirom koje obuhvataju rani i kasni krompir. Uključene su i površine pod sjemenskim krompirom za prodaju.

Šećerna repa (šifra 220)

Upisuju se površine pod šećernom repom koje uključuje i šećernu repu za proizvodnju obnovljive energije.

Stočna repa (šifra 221)

Ostalo korjenasto i krtolasto bilje (šifra 222)

Upisuju se površine pod ostalim korjenastim i krtolastim biljem.

Korjenasto i krtolasto bilje – ukupno (šifra 223)

Predstavlja zbir površina pod korjenastim i krtolastim biljkama, od šifre 219 do šifre 222, kao što je označeno na Upitniku. Unosom podataka u pomenuta polja, polje pod šifrom 223 biti će automatski izračunato.

Podaci za pitanja pod šiframa 224–233 odnose se na površine koje su u posmatranom periodu bile pod kulturama koje se gaje za industrijsku preradu (uključujući usjeve za proizvodnju energije).

Duhan (šifra 224)

Tikva uljarica (šifra 225)

Uljana repica (šifra 226)

Obuhvaćena je i površina za proizvodnju sjemena za prodaju.

Suncokret (šifra 227)

Upisati površinu pod suncokretom koja obuhvata i površine za proizvodnju sjemena za prodaju.

Ostali usjevi za proizvodnju ulja (mak, lan za ulje i dr.) (228)

Ovom grupom usjeva obuhvata se mak, susam, ricinus, kikiriki i drugi usjevi. Obuhvaćena je i površina za proizvodnju sjemena ovih kultura za prodaju.

Soja (šifra 229)

Obuhvaćena je i površina za proizvodnju sjemena za prodaju.

Ljekovito, aromatično i začinsko bilje (šifra 230)

Upisuje se površina na kojoj su se gajile biljke koje se koriste u farmaciji ili kao začini. U ljekovito, aromatično i začinsko bilje spadaju: anis, lavanda, nana, kamilica, matičnjak, žalfija, lincura, peršun, bosiljak, slačica, origano, majoran, korijandar, luk vlašac i dr.

Ljekovito, aromatično i začinsko bilje pod staklenicima i plastenicima (šifra 230a)

Od ukupne površine na kojoj se gaji ljekovito, aromatično i začinsko bilje posebno se prikazuju površine pod plastenicima i staklenicima (šifra 230a).

Energetski usjevi (npr. uljana repica za biodizel) (šifra 231)

Upisuje se površina pod specifičnim usjevima koji se ne koriste u druge svrhe osim za proizvodnju energije (neprehrambene energetske kulture) i koje se uzgajaju na oranicama, a nisu pomenute do sada. U energetske usjeve spadaju: kineski šaš, kanarska trava ili trstika i dr.

Ostalo industrijsko bilje (šifra 232)

U ovu grupu spada npr. kineski šaš ukoliko se ne koristi za proizvodnju energije, carevac, stevija, šećerna trska i dr. Ukoliko je gajeno više različitih kultura, površine se iskazuju zbirno.

Industrijsko bilje – ukupno (šifra 233)

Predstavlja zbir površina pod industrijskim biljem od šifre 224 do šifre 232, kao što je označeno u Upitniku. Unosom podataka u polja pod šiframa od 224 do 232, polje pod šifrom 233 biti će automatski izračunato.

Povrće, bostan i jagode – ukupno (šifra 234)

Povrće, bostan i jagode – ukupno (šifra 247) – Podatak se odnosi na površine koje su u posmatranom periodu bile pod svježim povrćem, jagodama i bostanom (dinje i lubenice), bez obzira na način gajenja (na otvorenom, pod niskom ili visokom zaštitom). Ne uključuju se površine pod povrćem na okućnici, kao ni površine pod gljivama, a uključuju se površine pod kukuruzom šećercem i kokičarom (šifra 244 – Ostalo svježe povrće).

Od toga:

Povrće, bostan i jagode pod plastenicima (šifra 234a)

Od ukupne površine pod povrćem, bostanom i jagodama (šifra 234) neophodno je iskazati površinu koja je sve vrijeme ili tokom većeg dijela perioda rasta u staklenicima ili pod fiksnim ili mobilnim visokim pokrivačem (staklo, tvrda ili fleksibilna plastika), koji je pristupačan ljudima za rad i koji može imati ugrađenu uobičajenu instalaciju (uređaji za navodnjavanje, grijanje, provjetravanje, osvetljenje i sl.).

Površine pod usjevima koji se jedno vrijeme uzgajaju pod staklenim ili plastičnim pokrivačem, a zatim na otvorenom upisati će se kao površine pod staklenicima i plastenicima, osim ukoliko period uzgoja tih usjeva u zaštićenom prostoru nije bio ekstremno kratak.

Ako se ista površina pod navedenom zaštitom koristila više puta u posmatranom periodu, evidentira se samo jednom. Također, kod višespratnih staklenika računati će se samo osnovna površina.

Povrće, bostan i jagode na otvorenom, za potrošnju u svježem stanju (šifra 234b)

Od ukupne površine pod povrćem, bostanom i jagodama (šifra 247) posebno treba prikazati površinu na otvorenom ili pod niskim (nepristupačnim) zaštitnim pokrivačem na kojoj je gajeno povrće namijenjeno za potrošnju u svježem stanju. Pod niskim zaštitnim pokrivačem podrazumijevaju se: tople leje, površine pod niskim tunelima koji su nepristupačni za rad, kao i površine pod tankom plastikom ili tkaninom položenom na zemlju, zaštitna zvona i dr.

Povrće, bostan i jagode na otvorenom, za industrijsku preradu (šifra 234c)

Od ukupne površine pod povrćem, bostanom i jagodama (šifra 247) posebno treba prikazati površine sa otvorenog polja ili pod niskim zaštitnim pokrivačem na kojima se uzgajaju sorte povrća uglavnom namijenjene za industrijsku preradu.

Cvijeće i ukrasno bilje – ukupno (šifra 235)

Prikazuju se površine koje su u posmatranom periodu bile pod cvijećem i ukrasnim biljem (isključujući rasadnike).

Cvijeće i ukrasno bilje pod staklenicima i plastenicima (šifra 235a)

Od ukupne površine pod cvijećem i ukrasnim biljem (šifra 235) posebno treba prikazati površine koje su sve vrijeme ili tokom većeg dijela perioda rasta u staklenicima ili pod fiksnim ili mobilnim visokim pokrivačem (staklo, tvrda ili fleksibilna plastika).

Podaci za pitanja pod šiframa od 236 do 241 odnose se na površine na kojima su se u posmatranom periodu nalazili jednogodišnji ili višegodišnji usjevi namijenjeni uglavnom za ishranu stoke (krmno bilje).

Upisuju se površine koje su u posmatranom periodu bile pod krmnim biljem u rotaciji sa drugim usjevima do pet godina. To mogu biti biljke koje se žanju zelene (bez obzira na to da li su se koristile kao sijeno, silaža ili u svježem stanju, ili za proizvodnju energije), npr. stočni grašak, lucerka/djetelina i sl., kao i korjenasto krmno bilje (npr. stočna repa, stočni kupus i kelj).

Mješavina trava (šifra 236)

Površine pod mješavinama trava su površine zasijane pojedinačnim jednogodišnjim ili višegodišnjim travama (ljulj, klasača, popino prase, livadski vijuk, lisičiji rep, sudanska trava, žuti ovsik i sl.), ili njihovim mješavinama, ili mješavinama trava i djetelina, ili mješavinama trava i žitarica (tritikale), koje su namijenjene za ispašu, sijeno ili silažu.

Kukuruz za silažu (šifra 237)

Upisuje se površina zasijana kukuruzom koji se koristi u zelenom stanju za ishranu stoke, ili za silažu, ili za proizvodnju energije.

Ostala žita koja se žanju zelena (šifra 238)

Upisuje se površina žita (isključujući kukuruz za silažu i žita za proizvodnju zrna) koje se žanje u zelenom stanju i koristi za ishranu stoke, ili za proizvodnju energije (proizvodnja biomase). U ostala žita koja se žanju zelena spadaju: jednogodišnji sirak, heljda, raž, tritikale i pšenica.

Krmne leguminoze (lucerka, djetelina i ostale leguminoze) (šifra 239)

Leguminoze koje se žanju zelene (kao cijela biljka) i koriste uglavnom za stočnu hranu ili za energiju. U krmne leguminoze spadaju novi ili stari uzgoj lucerke i djeteline, bez obzira na vrstu, kao i ostale krmne leguminoze nepomenute do sada, npr. stočni grašak, grahorica, lupina, stočni bob, žuti zvijezdan, kokotac, urov, sastrica i dr.

Ostalo bilje koje se žanje zeleno (šifra 240)

Ostali jednogodišnji i višegodišnji (do 5 godina) ratarski usjevi koji se žanju zeleni, namijenjeni uglavnom za stočnu hranu, koji nisu do sada spomenuti, kao npr. ljulj, muhar, proso, suncokret koji se žanje zeleni i sl.

Krmno bilje – ukupno (šifra 241)

Predstavlja zbir površina pod krmnim biljem šifre 236, 237, 238, 239 i 240. Unosom podataka u navedena polja, polje pod šifrom 240 biti će automatski izračunato.

Sjemenski i sadni materijal za prodaju (šifra 242)

Upisuju se površine oranica na kojima se proizvodi sjemenski i sadni materijal za prodaju, kao što je: sjeme i sadni materijal za prodaju povrća, cvijeća i krmnog bilja. Ne obuhvataju se površine za sjeme žitarica, krompira, mahunarki i uljarica, kao i površine na kojima se gaje usjevi za sjeme i sadni materijal za potrebe gazdinstva (npr. rasad za proizvodnju povrća za potrebe gazdinstva uključuje se u odgovarajuću vrstu povrća).

Od toga: pod staklenicima i plastenicima (šifra 242a)

Upisuju se površine sjemenskog i sadnog materijala za prodaju, pod staklenicima i plastenicima. Obuhvataju se lukovice i druge vrlo mlade biljke i sjemenski materijal. Ukoliko u istom stakleniku i plasteniku gazdinstvo pored sjemenskog i sadnog materijala za prodaju gaji i povrće, prikazati samo površinu sjemenskog i sadnog materijala.

Ostali usjevi na oranicama i baštama (šifra 243)

Uključuju se usjevi manjeg ekonomskog značaja, koji ne mogu da se klasifikuju u neku drugu, do sada pomenutu kategoriju, kao npr. usjevi gajeni po obodima parcela (različite vrste cvijeća), ako nisu isti kao na glavnom polju i ukoliko nije ugar.

Ugari (šifra 244)

Pod ugarima se podrazumijevaju površine oranica i bašta koje se u periodu posmatrane poljoprivredne godine nisu koristile za poljoprivrednu proizvodnju, već su ostavljene „na odmoru“ godinu dana i ulaze u plodored (crni i zeleni ugar). Pod crnim ugarom podrazumijeva se samo zaorana površina, a pod zelenim ugarom površina koja je zaorana i zasijana usjevima za zeleno đubrivo (djetelina, lupina i sl.).

Međutim, ukoliko su površine „na odmoru“ pod jednogodišnjim ili višegodišnjim usjevima koji se koriste za ishranu stoke u periodu od jedne do pet godina, upisuju se u okviru odgovarajuće vrste krmnog bilja (šifre 236-240). Ukoliko se površine oranica i bašta koriste pet i više godina za košenje sijena ili ispašu stoke, bez obzira na to da li su zasijane ili ostavljene da se same zatrave (zaparlože), svrstati će se u odgovarajuću kategoriju – livade ili pašnjaci.

Površine oranica i bašta koje su na odmoru duže od jedne godine i ne koriste se svrstati će se u nekorišteno poljoprivredno zemljište (šifra 259).

Napomena: *Površine oranica i bašta koje su na odmoru duže od jedne godine i ne koriste se svrstati će se u nekorišteno poljoprivredno zemljište (šifra 259).*

Korištena površina oranica i bašta – ukupno (šifra 245)

Predstavlja zbir površina pod šiframa: 215, 218, 219, 220, 223, 233, 246, 247, 253, 254 i 255. Unosom podataka u navedena polja, polje pod šifrom 245 biti će automatski izračunato.

5. Livade i pašnjaci

To su površine koje se koriste za košenje ili ispašu stoke pet i više godina, ili se koriste za proizvodnju energije. Livade i pašnjaci koji se u posmatranoj poljoprivrednoj godini nisu kosili, odnosno nisu se koristili za ispašu stoke niti za proizvodnju energije uključuju se u nekorišteno poljoprivredno zemljište (šifra 259).

Livade (šifra 246)

Upisuju se površine obrasle travom koje se niz godina (pet i više) redovno kose radi dobijanja sijena. Zajedno se iskazuju površine prirodnih i zasijanih livada (vještačke livade).

Pašnjaci (bez pašnjaka za oskudnu ispašu) (šifra 247)

Obuhvataju se pašnjaci koji služe za intenzivnu ispašu stoke. Iskazuju se nizijski, planinski i šumski pašnjaci na dobrom tlu ili na tlu srednjeg kvaliteta. Ne obuhvataju se pašnjaci za oskudnu ispašu (vidjeti objašnjenje u nastavku).

Pašnjaci za oskudnu ispašu (šifra 248)

Obuhvataju se uglavnom pašnjaci sa niskim prinosom, koji su na zemljištu slabog kvaliteta (na kršu, degradirane, opustošene i slične šume, ukoliko na njima nisu zabranjeni ispaša i brst), kao i pašnjaci koji se nalaze iznad gornje granice šumske vegetacije i koji ne mogu da služe za ispašu većeg broja stoke niti mogu da se koriste više puta u toku godine.

Livade i pašnjaci – ukupno (šifra 249)

Predstavljaju zbir površina od šifre 246 do šifre 248, kao što je označeno na Upitniku. Unosom podataka u polja pod šiframa 246–248, polje pod šifrom 249 biti će automatski izračunato.

6. Višegodišnji zasadi

Višegodišnji zasadi predstavljaju zbir polja pod šiframa od 250 do 255, tj. zasada voća (uključujući citrusne, bobičasto voće i orašaste plodove), vinograda, rasadnika i ostalih zasada (npr. zasada novogodišnjih jelki) koji se ne uzgajaju u sistemu plodoređa, zauzimaju zemljište tokom dužeg perioda i daju prinose tokom više godina.

Površina pod stablima koja su prvobitno zasađena radi proizvodnje drveta, ali se sistematski godišnje koriste (beru se plodovi) prije sječe (npr. stabla trešanja, kestena itd.), popisuje se u okviru višegodišnjih zasada, a ne kao površina zemljišta pod šumom.

Površine pod zasadima kao što su npr. jagode, ruže, hmelj i sl. uključuju se u kategoriju oranice i bašte, čak i ako zauzimaju zemljište duže od pet godina.

Površine pod višegodišnjim zasadima koji više nisu u proizvodnji (zapušteni zasadi) uključuju se u nekorišteno poljoprivredno zemljište (šifra 259).

Voćnjaci (uključujući citruse, bobičasto voće i orašaste plodove) (šifra 250)

Predstavljaju površine na kojima su zasađena stabla voćaka, citrusa, bobičastog voća ili orašastih plodova.

Bobičasto voće čine: maline, kupine, borovnice, ribizla, brusnica, dud, ogrozd i drugo (osim jagoda) i služe za proizvodnju voća.

Upisuju se površine svih voćnjaka, rodni i mladih, bez obzira na to kako su stabla uređena, koliko je rastojanje između stabala i da li se primijenjuju agrotehničke mjere obrade, tj. bez obzira na to da li su voćnjaci plantažni ili nisu. Ukoliko su se između redova voća gajili drugi usjevi, površina pod tim usjevima također se uračunava u površinu voćnjaka.

U površinu voćnjaka ne uključuju se površine pod pojedinačnim stablima voća na okućnicama i drugim površinama.

Maslinjaci – ukupno (šifra 251)

Vinogradi – ukupno (šifra 252)

Upisuje se površina zemljišta na kojima su zasađeni čokoti vinove loze u vezanom uzgoju. Upisuje se površina pod vinovom lozom, rodnom i mladom.

Ukoliko su se u vinogradu, između redova čokota, gajili drugi usjevi, površina pod tim usevima također se uračunava u površinu vinograda.

Ne uključuju se površine pod pojedinačnim čokotima vinove loze na okućnicama i drugim površinama.

Rasadnici (šifra 253)

Podrazumijevaju se površine poljoprivrednog zemljišta na otvorenom, na kojima se obavljala proizvodnja mladih biljaka – sadnica, radi naknadnog presađivanja. Ovdje se ubrajaju rasadnici sadnica drvenastih voćnih vrsta, sadnica bobičastog voća i jagoda, sadnica ruža, sadnica vinove loze, rasadnici ostalih sadnica (šumski rasadnici tj. rasadnici šumskog drveća, u šumi ili izvan nje, rasadnici ukrasnog bilja – uzgajanje sadnica za sadnju u vrtovima, parkovima, duž puteva npr. žive ograde, ruže i ostalo ukrasno šiblje i ukrasni četinari).

Od toga:

Sadnice drvenastih voćnih vrsta (šifra 253a)

Sadnice bobičastog voća i jagoda (šifra 253b)

Sadnice ruža (šifra 253c)

Sadnice vinove loze (šifra 253d)

Ostale sadnice (šifra 253e)

Ostali višegodišnji zasadi na otvorenom (šifra 254)

Upisuju se površine pod do sada nepomenutim zasadima na otvorenom, kao npr. površine pod vrbacima (za pletenje korpi), površine pod rogozom, rogačem, površine na kojima se uzgajaju tartufi, kao i površine pod zasadima jelki podignutih za prodaju (novogodišnje jelke).

Od toga: Novogodišnje jelke (254a)

Od površina pod ostalim višegodišnjim zasadima na otvorenom posebno se evidentiraju površine pod novogodišnjim jelkama.

Višegodišnji zasadi u zaštićenom prostoru (šifra 255)

Prikazuju se površine stalnih zasada u staklenicima i plastenicima u posmatranom periodu (ukoliko su takve površine postojale).

Višegodišnji zasadi – ukupno (šifra 256)

Ukupna površina pod višegodišnjim zasadima se automatski izračunava i predstavlja zbir podataka u poljima 251, 252, 253, 254 i 255, kao što je naznačeno na Upitniku.

7. Korišteno poljoprivredno zemljište – ukupno (šifra 257)

Ukupna površina korištenog poljoprivrednog zemljišta predstavlja zbir korištenih površina: bašta (šifra 206), oranica (šifra 245), livada i pašnjaka (šifra 249) i višegodišnjih zasada (šifra 256)._Od toga:

Zemljište u vlasništvu članova gazdinstva (šifra 257a)

Od ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta prikazuje se samo korišteno poljoprivredno zemljište u vlasništvu svih članova gazdinstva. Ova površina ne smije biti veća od površine prikazane pod šifrom 201.

Zemljište uzeto u zakup za novac ili u naturi (šifra 257b)

Iskazuje se ukupna površina zemljišta koje je u posmatranoj poljoprivrednoj godini uzeta od drugih na korištenje (u zakup), na osnovu unaprijed dogovorene rente (za novac ili u naturi), za koje postoji (pisani ili usmeni) sporazum o zakupu.

Zemljište uzeto u zakup na drugi način (besplatno, napolica i sl.) (šifra 257c)

Upisuje se površina zemljišta koje se u posmatranoj poljoprivrednoj godini koristilo na osnovu pismenog ili usmenog dogovora napola (napolica), ili besplatno, ili na neki drugi način (osim za novac ili u naturi).

- ▶ Pod korištenjem zemljišta napola podrazumijeva se da vlasnik i zakupac zemljišta dijele proizvodnju (vrijednost proizvoda ili same proizvode) po tačno dogovorenim dijelovima.
- ▶ Pod besplatnim korištenjem zemljišta podrazumijeva se korištenje npr. napuštene zemlje (npr. domaćinstvo živi u gradu ili inostranstvu, pa po dogovoru, zemljište obrađuje rođak, komšija ili neko drugi).
- ▶ Korištenje zemljišta na neki drugi način bilo bi npr. korištenje uz obavezu odrade i sl.

Napomena: *Zbir podataka pod šiframa 257a, 257b i 257c mora biti jednak podatku pod šifrom 257.*

8. Površina korištenog zemljišta koju je moguće navodnjavati (258)

Upisuje se ukupna površina korištenog poljoprivrednog zemljišta koje je bilo moguće navodnjavati u poljoprivrednoj 2021./2022. godini upotrebom opreme i količine vode koja je uobičajeno raspoloživa gazdinstvu, bez obzira na to da li je ono navodnjavano ili ne. Mogućnost navodnjavanja se prvenstveno odnosi na dostupnost vode za navodnjavanje. Oprema kojom je moguće dovesti vodu do zemljišta može biti sopstvena ili tuđa, bez obzira na vrstu opreme.

Napomena: *Prikazana površina ne može biti veća od površine korištenog poljoprivrednog zemljišta gazdinstva – ukupno (šifra 257).*

9. Površina nekorištenog poljoprivrednog zemljišta (šifra 259)

Predstavlja poljoprivrednu površinu kojom je raspolagalo dotično gazdinstvo na dan kritičnog momenta, ali koja se u posmatranoj poljoprivrednoj godini nije koristila iz ekonomskih, socijalnih ili drugih razloga (npr. poplavljeno zemljište). Ovo zemljište se može ponovo vratiti u proces obrade korištenjem resursa kojim gazdinstvo raspolaže ili davanjem u zakup.

To su površine prethodno korištenog zemljišta za poljoprivrednu namjenu koje se tokom referentne godine istraživanja više ne obrađuje i koje se ne koristi u sistemu plodoreda, odnosno zemljište za kojem nema namjere da se koristi u poljoprivredi.

Ovo zemljište bi se moglo vratiti u obradu korištenjem resursa koji su inače dostupni na poljoprivrednom gazdinstvu.

Uključuje

- Stabla voća koja više nisu u proizvodnji i očigledno napuštena više od 5 godina;
- Zajedničko zemljište koje se ne koristi;
- Gruba ispaša koja se ne koristi;
- Pašnjaci i livade koji se ne koriste;
- Površine koje poljoprivrednik proglasi da su isključene iz proizvodnje (ne samo za odmor), odmah od prve godine deklaracije;
- Obradivo zemljište koje se više od 5 godina izvlači iz proizvodnje koje nije dio zemljišta čuva u dobrom poljoprivrednom i ekološkom stanju.

Isključuje

- Vrtovi, parkovi i travnjaci za zabavu;
- Ugar;
- Površine obradivog zemljišta koje se trenutno ne koriste, ali koje se održavaju u dobrom poljoprivrednom stanju;
- Trajni travnjak koji se više ne koristi u proizvodne svrhe, ali je prihvatljiv za finansijsku podršku.

10. Površina pod šumom (šifra 260)

Predstavlja površinu pod šumskim stablima i šumskim grmljem, uključujući zasade topola unutar ili izvan šume, rasadnike šumskih stabala za vlastite potrebe gazdinstva unutar šuma, zaštitne pojaseve, kao i šumsku infrastrukturu (šumske puteve, skladišta drvne građe i sl.).

Obuhvataju se i zasadi drveća koji u kratkom periodu (20 godina ili manje) daju finalni proizvod (npr. topola, bagrem i drugo drveće), bez obzira na to da li je to energetski proizvod ili proizvod za industrijsku preradu.

Ne obuhvataju se:

- ▶ stabla oraha i kestena koja se uzgajaju uglavnom zbog njihovih plodova,
- ▶ ostali zasadi stabala koja nisu šumska i zasadi vrbe,
- ▶ površine pod izolovanim stablima u malim grupama ili u nizu (drvoredi),
- ▶ parkovi, vrtovi i nekorišteni oskudni pašnjaci,
- ▶ ledine i tresetišta,
- ▶ komercijalni rasadnici šumskih stabala, bez obzira na to da li su na šumskom zemljištu ili izvan njega, kao i nekomercijalni rasadnici šumskih stabala koja se uzgajaju za vlastite potrebe gazdinstva, izvan šumskog zemljišta, kao ni
- ▶ komercijalni rasadnici novogodišnjih jelki izvan šumskog zemljišta (jelke gajene na poljoprivrednom zemljištu).

11. Ostalo zemljište (šifra 261)

Podrazumijeva se zemljište gazdinstva pod zgradama, putevima, dvorištima, vrtovima i travnjacima, ribnjacima, trsticima, barama, kamenjarom, neplodnim površinama, pješčarama i drugim površinama nepodobnim za poljoprivrednu proizvodnju, kojim je gazdinstvo raspolagalo u posmatranom periodu.

Od toga:

Ribnjaci (šifra 261a)

Upisuje se vodena površina izgrađena za namjenu gajenja riba i riblje mladi, bez obzira na vrstu.

Trstici (šifra 261b)

12. Raspoloživo zemljište gazdinstva – ukupno (šifra 262)

Predstavlja zbir ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta, nekorištenog poljoprivrednog zemljišta, površina pod šumom i ostalog zemljišta (sabiraju se podaci pod šiframa: 257 + 259 + 260 + 261). Polje pod šifrom 262 biti će automatski izračunato.

Površina raspoloživog zemljišta gazdinstva – ukupno (šifra 262) mora biti jednaka površini raspoloživog zemljišta evidentiranoj u okviru pitanja pitanja 1 (šifra 204).

Napomena: *Površina raspoloživog zemljišta gazdinstva – ukupno (šifra 262) mora biti jednaka površini raspoloživog zemljišta evidentiranoj u okviru pitanja pitanja 1 (šifra 204).*

13. Kolika je efektivna površina sa koje se ubiraju gljive? (šifra 263)

Upisuje se efektivna površina u m² (površina vreća, polica i sl.) na kojoj su se gajile gljive u posmatranoj poljoprivrednoj godini, i to u građevinama koje su posebno sagrađene ili adaptirane za uzgoj, podzemnim objektima, pećinama, podrumima i sl. Ukoliko je površina korištena više puta u toku posmatranog perioda, računati će se samo jednom. Ne obuhvataju se površine pod tartufima koji se uzgajaju na otvorenom (upisuju se pod šifrom 254 – ostali višegodišnji zasadi na otvorenom).

Napomena: *Površina pod pečurkama mora biti iskazana u m² i ne može se koristiti mogućnost preračunavanja jedinica mera.*

Poglavlje 3. Voćnjaci, maslinjaci i vinogradi

1. Voćnjaci (uključujući površine pod citrusima, orašastim i bobičastim voćem)

U okviru ove tabele evidentira se ukupna površina voćnjaka rodni i mladih (kolona 1) i površina plantažnih voćnjaka (kolona 2), za svaku vrstu voća posebno (šifre 301–325).

U kolonu 2 upisuju se samo površine plantažnih voćnjaka za svaku vrstu voća posebno. Pod plantažnim voćnjacima podrazumijevaju se oni zasadi u kojima se redovno primijenjuju savremene agrotehničke mjere, a podignuti su na većim površinama, primjenom plantažnih sistema, tj. sa određenim razmakom između redova stabala, što omogućava mehanizovanu obradu.

Jabuke (šifra 301)

Ukoliko postoji pojava površina pod plantažnim jabukama neophodno je evidentirati pojedinosti o starosti i gustini zasada voćnjaka.

Kruške (šifra 302)

Ukoliko postoji pojava površina pod plantažnim kruškama neophodno je evidentirati pojedinosti o starosti i gustini nasada voćnjaka.

Breskve (šifra 303)

Nektarine (šifra 304)

Kajsije (šifra 305)

Trešnja (šifra 306)

Višnja (šifra 307)

Šljiva (šifra 308)

Dunja (šifra 309)

Orasi (šifra 310)

Lješnjaci (šifra 311)

Kesten (šifra 312)

Bademi (šifra 313)

Smokve (šifra 314)

Ostale voćne vrste bez jagoda (rogač, drijenak i dr.) (šifra 315)

Narandže (šifra 316)

Mandarine (šifra 317)

Limuni (šifra 318)

Šipak (nar) (šifra 319)

Ostalo tropsko voće (kivi, grejp ...) (šifra 320)

Upisuje se ukupna površina na kojoj su gajene druge vrste tropskog voća kao što je kivi, grejp i dr.

Maline (šifra 321)

Kupine (šifra 322)

Borovnice (šifra 323)

Aronija (šifra 324)

Ostalo bobičasto voće (brusnica, ribizla, ogrozđ) (šifra 325)

Upisuje se ukupna površina na kojoj su gajene druge vrste bobičastog voća, poput ribizle, brusnice, dude, ogrozde i dr. (osim jagoda).

Voćnjaci - ukupno (šifra 326)

Predstavlja zbir površina voćnjaka svih voćnih vrsta ukupno (kolona 1) i zbir površina plantažnih voćnjaka svih voćnih vrsta (kolona 2) koje će biti automatski izračunate.

Napomena: *Površina voćnjaka – ukupno (šifra 326) mora biti jednaka površini upisanoj pod šifrom 250. Radi lakše kontrole, ispod tabele biti će prikazana vrijednost iz polja pod šifrom 250.*

2. Starost i gustina zasada plantažnih jabuka

Ukoliko postoje podatak o površini plantažnog voćnjaka jabuka u tabeli 1 (šifra 301, kolona 2), neophodno je u okviru ove tabele evidentirati strukturu zasada u procentima, prema starosti (šifre 30111-30114) i gustini (šifre 30121-30124) zasada.

3. Starost i gustina zasada plantažne kruške

Ukoliko postoje podatak o površini plantažnog voćnjaka kruške u tabeli 1 (šifra 302, kolona 2), neophodno je u okviru ove tabele evidentirati strukturu zasada u procentima, prema starosti (šifre 30211-30214) i gustini (šifre 30221-30224) zasada.

4. Maslinjaci

U okviru ove tabele, u koloni 1 se evidentira ukupna površina pod plantažnim maslinjacima (ukupna i rodna površina), dok se u koloni 2 evidentira površina rodnih maslinjaka, a sve to razvrstano prema namjeni proizvodnje maslina.

Pod plantažnim maslinjacima podrazumijevaju se oni zasadi maslina u kojima se redovno primijenjuju savremene agrotehničke mjere, koji su podignuti na većim površinama primjenom plantažnih sistema, tj. sa određenim razmakom između redova čokota, što omogućava mehanizovanu obradu.

Masline za konzum (šifra 327)

Evidentira se površina maslinjaka koja se nalazi pod zasadima sorti konzumnih maslina.

Masline za ulje (šifra 328)

Evidentira se površina maslinjaka koja se nalazi pod zasadima sorti maslina koje služe za proizvodnju ulja.

Maslinjaci – ukupno (šifra 329)

Predstavlja ukupnu površinu maslinjaka, koja predstavlja zbir maslinjaka pod maslinama za konzum i maslinjaka pod maslinama za proizvodnju ulja, što se automatski računa u kolonama 1 i 2.

Napomena: *Površina maslinjaka – ukupno (šifra 329) mora biti jednaka površini maslinjaka pod šifrom 251. Radi lakše kontrole, ispod tabele biti će prikazana vrijednost iz polja pod šifrom 251.*

5. Vinogradi

U okviru ove tabele evidentira se površina pod plantažnim vinogradima u koloni 1 (ukupna i rodna površina), dok se površina rodnih vinograda evidentira u koloni 2, razvrstana prema namjeni proizvodnje grožđa.

Pod plantažnim vinogradima podrazumijevaju se oni zasadi vinove loze u kojima se redovno primijenjuju savremene agrotehničke mjere, koji su podignuti na većim površinama primjenom plantažnih sistema, tj. sa određenim razmakom između redova čokota, što omogućava mehanizovanu obradu.

Ekstenzivni (tradicionalni) vinogradi su poluintenzivni ili ekstenzivni zasadi vinove loze u kojima obično nije moguća mehanizovana obrada.

Sorte grožđa za proizvodnju vina (šifra 330)

Evidentira se površina vinograda pod sortama za proizvodnju vina, bez obzira na njihov kvalitet.

Od toga:

Sorte grožđa za proizvodnju kvalitetnog i visokokvalitetnog vina (šifra 330a)

Evidentira se površina vinograda na kojem se nalaze sorte grožđa od kojih se proizvode kvalitetna i visokokvalitetna vina.

Sorte grožđa za ostala vina (šifra 330b)

Evidentira se površina vinograda na kojem se nalaze sorte grožđa koje se uzgajaju za proizvodnju vina, a koje nisu zaštićene i registrovane za proizvodnju vina.

Grožđe za jelo u svježem stanju (stono grožđe) (šifra 331)

Evidentira se površina vinograda na kojem se nalaze sorte koje se uzgajaju za proizvodnju grožđa koje se konzumira u svježem stanju.

Grožđe za proizvodnju suhog grožđa (šifra 332)

Evidentira se površine vinograda pod vinovom lozom koja se koristi za proizvodnju suhog voća (tzv. grožđica).

Ostala namjena grožđa (šifra 333)

Vinogradi – ukupno (šifra 334)

Predstavlja zbir površina vinograda sa različitim sortama grožđa za proizvodnju kvalitetnog i visokokvalitetnog vina (šifra 330a), sorti grožđa za ostala vina (šifra 330b), stonih sorti grožđe (šifra 331), sorti grožđa za proizvodnju suhog grožđa (šifra 332) i površina za ostalu namjenu grožđa (šifra 333), što će biti automatski izračunato u kolonama 1 i 2.

Napomena: *Površina vinograda – ukupno (šifra 334) mora biti jednaka površini vinograda pod šifrom 252. Radi lakše kontrole, ispod tabele biti će prikazana vrijednost iz polja pod šifrom 252.*

Poglavlje 4. Obrada i održavanje poljoprivrednog zemljišta (odnosi se samo na površine na otvorenom)

1. Koju vrstu obrade zemljišta i na kojoj površini je koristilo gazdinstvo na oranicama i baštama u posmatranoj poljoprivrednoj godini?

Kao odgovor na ovo pitanje o vrsti obrade zemljišta i površinama na kojima su realizovani pojedini oblici obrade od strane gazdinstva u posljednjih 12 mjeseci su ponuđena su tri odgovora i to: tradicionalna obrada zemljišta (duboko oranje), zaštitna obrada zemljišta (plitka obrada bez prevrtanja zemljišta) i zaštitna obrada zemljišta (plitka obrada bez prevrtanja zemljišta).

Moguće je odabrati više ponuđenih oblika obrade zemljišta ali za svaki treba navesti površinu zemljišta na kojoj je ta obrada primijenjena.

Tradicionalna obrada zemljišta (duboko oranje) (šifra 401)

Ukoliko je gazdinstvo koristilo ovaj oblik obrade zemljišta u posljednjih 12 mjeseci, neophodno ga je označiti i upisati površinu poljoprivrednog zemljišta na kojoj je primijenjen.

Zaštitna obrada zemljišta (plitka obrada bez prevrtanja zemljišta) (šifra 402)

Ukoliko je gazdinstvo u posljednjih 12 mjeseci koristilo ovaj oblik obrade zemljišta, neophodno ga je označiti i upisati površinu poljoprivrednog zemljišta na kojoj je primijenjen.

Bez obrade zemljišta između žetve i sjetve (šifra 403)

Ukoliko gazdinstvo u posmatranom periodu nije koristilo obradu zemljišta (kompletnog korištenog zemljišta ili samo dijela), neophodno je označiti ovaj odgovor i evidentirati površinu na kojoj nije primijenjen ni jedan oblik obrade u posljednjih 12 mjeseci.

2. Na koji način i na kojoj površini je izvršena konverzacija (zaštita/pokrivanje) oranica u zimskom periodu posmatrane poljoprivredne godine (isključujući bašte, livade i zemljište ispod zaštitnog pokrivača)?

Kao odgovor na ovo pitanje o načinu konverzacije zemljišta i površinama na kojima su realizovani pojedini oblici konverzacije od strane gazdinstva u posljednjih 12 mjeseci su ponuđena su četiri odgovora i to: konverzacija ozimim usjevima, zaštitnim usjevima (međukultura, međuusjev ili pokrovni usjev na oranicama), biljnim ostacima (slama ili strnjika) i/ili malčiranjem i zemljište bez pokrivača nakon glavnog usjeva.

Kao i u prethodnom pitanju moguće je odabrati jedan ili više ponuđenih odgovora, odnosno načina zaštite zemljišta koje je gazdinstvo primijenilo nakon dizanja glavnog usjeva, s tim da za svaki označeni način zaštite treba navesti površinu zemljišta na kojoj je ta metoda primijenjena.

Ozimim usjevima (šifra 404)

Zaštitnim usjevima (međukultura, međuusjev ili pokrovni usjev na oranicama) (šifra 405)

Biljnim ostacima (slama ili strnjika) i/ili malčiranjem (šifra 406)

Zemljište bez pokrivača nakon glavnog usjeva (šifra 407)

3. Koliko je učešće površina oranica koje su obuhvaćene planiranim plodoredom u posmatranoj poljoprivrednoj godini? (šifra 408)

4. Koje vrste međa i na kojoj površini je koristilo gazdinstvo između parcela korištenog poljoprivrednog zemljišta?

Žive ograde (živice) (šifra 409)

Drvoredi (šifra 410)

Kamene ograde (šifra 411)

Agrošume (šifra 412)

5. Površine pod izgrađenim terasama ili drugim načinima kontrolisane erozije? (šifra 413)

6. Da li je gazdinstvo radilo analizu zemljišta radi određivanja njegovog sastava? (šifra 414)

Poglavlje 5. Navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta (odnosi se samo na površine na otvorenom pod glavnim usjevima i zasadima)

Navodnjavanje je hidrotehnička mjera poboljšanja fizičkih svojstava zemljišta dodavanjem vode, kako bi se postigla optimalna vlaga za vrijeme vegetacije usjeva i zasada i time osigurali optimalni prinosi. Navodnjavanje se može primijenjivati u toku jedne faze vegetacije ili tokom cijelog vegetacijskog perioda.

U ovom poglavlju podaci se odnose na navodnjavanju korištenu poljoprivrednu površinu (u dunumima), način navodnjavanja i izvor vode za navodnjavanje.

Uključene su površine koje su bar jednom navodnjavane u posmatranom periodu.

Napomena: *Površine navodnjavane više puta obuhvataju se samo jednom.*

1. Da li je gazdinstvo u posljednje tri godine navodnjavalo zemljište? (šifra 501)

Ukoliko je u posmatranoj poljoprivrednoj godini gazdinstvo navodnjavalo korišteno poljoprivredno zemljište, označiti odgovor „Da“, a zatim preći na pitanje broj 2 (šifra 502).

Navodnjavanje se odnosi samo na površine na otvorenom pod glavnim usjevima i zasadima, dok se površine pod baštama i pod zaštitom (pod plastenicima i staklenicima) ne uključuje.

Ukoliko u posmatranoj poljoprivrednoj godini nije vršeno navodnjavanje ili su navodnjavane samo površine pod baštama, odnosno pod zaštitom, označiti odgovor „Ne“, a zatim preći na poglavlje 6 (Brojno stanje stoke).

2. Kolika je prosječna površina korištenog poljoprivrednog zemljišta koje je navodnjavano u posljednje 3 godine? (šifra 502)

Upisati prosječnu površinu usjeva na otvorenom (bez usjeva pod zaštitom i bašta), koja je navodnjavana na gazdinstvu u posljednje 3 godine.

3. Da li je gazdinstvo u posmatranoj poljoprivrednoj godini navodnjavalo usjeve i zasade? (šifra 503)

Ukoliko je u posmatranoj godini navodnjavano korišteno poljoprivredno zemljište označiti odgovor „Da“, a zatim preći na pitanje 4. Ne uključuju sse površine pod plastenicima i staklenicima kao ni površine pod baštama.

Ukoliko u posmatranoj godini nije vršeno navodnjavanje ili su navodnjavane samo površine pod plastenicima i staklenicima, odnosno pod baštama, označiti odgovor „Ne“, a zatim preći na poglavlje 6 (Brojno stanje stoke).

4. Kolike su površine usjeva koje su bile navodnjavane najmanje jednom tokom posljednjih 12 mjeseci? (šifra 504)

Navesti površinu korištenog poljoprivrednog zemljišta koja je bila navodnjavana od strane gazdinstva najmanje jednom tokom posljednjih 12 mjeseci.

Napomena: *Prikazana površina ne može biti veća od površine korištenog poljoprivrednog zemljišta gazdinstva – ukupno (šifra 257), niti veća od površine korištenog poljoprivrednog zemljišta koje je moguće navodnjavati (šifra 258).*

5. Navesti površine na otvorenom navodnjavane u posljednjih 12 mjeseci po pojedinim vrstama usjeva i zasada:

Upisuje se površina zemljišta po navedenim vrstama usjeva i zasada (šifre 505–520), koje je gazdinstvo navodnjavalo u posmatranoj poljoprivrednoj godini.

Prikazuje se površina zemljišta samo na otvorenom, **pod glavnim usjevima i zasadima** koji su bar jednom bili navodnjavani u posmatranom periodu. Površina navodnjavana više puta obuhvata se samo jednom. **Ne uključuju se** površine pod plastenicima i staklenicima, kao ni površine pod baštama.

Ostala navodnjavana površina (šifra **519**) – Upisati navodnjavane površine pod ostalim usjevima na oranicama i baštama, npr. duhan, hmelj, ljekovito, aromatično i začinsko bilje, cvijeće, kao i površine pod ostalim stalnim zasadima na otvorenom, npr. rasadnici, vrbici (za pletenje korpi), površine pod novogodišnjim jelkama zasađenim u komercijalne svrhe i sl.

Ukupno navodnjavana površina (šifra **520**) – Ova površina se računa automatski kao zbir površina pojedinih vrsta usjeva i zasada (zbir polja pod šiframa od 505 do 520) i mora biti jednaka površini navedenoj u okviru polja 504.

Napomena: *Ukupno prikazana površina koja se navodnjava ne može biti veća od površine korištenog poljoprivrednog zemljišta gazdinstva – ukupno (šifra 257), niti veća od površine korištenog poljoprivrednog zemljišta koje je moguće navodnjavati (šifra 258). Navodnjavane površine pod navedenim kategorijama usjeva i zasada ne mogu biti veće od odgovarajućih površina iskazanih u poglavlju Zemljište, I dio.*

6. Kolika je količina vode potrošena za navodnjavanje u referentnom periodu? (šifra 521)

Upisuje se količina vode u kubnim metrima, potrošena za navodnjavanje na gazdinstvu u referentnom periodu.

7. Metode navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta

U okviru ovog pitanja označava se jedan ili više ponuđenih metoda navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta koje je gazdinstvo koristilo tokom prethodnih 12 mjeseci. Istovremeno se evidentira i površina korištenog poljoprivrednog zemljišta na kojem su odabrane metode navodnjavanja primijenjene u posmatranom periodu.

Ukoliko postoji pozitivan odgovor na pitanje 3 (šifra 503), mora postojati i obilježen bar jedan način navodnjavanja i odgovarajuća površina.

Površinsko navodnjavanje (šifra 522)

Površinsko navodnjavanje predstavlja metod provođenja vode po tlu, bilo plavljenjem cijele površine ili navođenjem vode kroz male brazde (kanaliće) između redova usjeva, korištenjem gravitacije. Primijenjuje se obično za navodnjavanje u povrtarskoj proizvodnji. Ukoliko je gazdinstvo u prethodnih 12 mjeseci koristilo ovaj metod navodnjavanja, neophodno ga je označiti u upitniku i upisati površinu zemljišta na kojem je realizovan.

Orošavanje ili navodnjavanje prskalicama (šifra 523)

Orošavanje jeste metod navodnjavanja usjeva prskanjem vode prskalicom pod visokim pritiskom, poput kiše, preko polja. Obuhvataju se svi sistemi navodnjavanja (stabilni, polustabilni i pokretni). Primijenjuje se obično u ratarskoj proizvodnji.

Ukoliko je gazdinstvo u posmatranom periodu koristilo ovaj metod navodnjavanja, neophodno ga je označiti u upitniku i upisati površinu zemljišta na kojem je realizovan.

Sistem navodnjavanja kap po kap (šifra 524)

Kap po kap sistem jeste tzv. mikronavodnjavanje koje podrazumijeva navodnjavanja spuštanjem vode nisko do biljaka, kap po kap, ili putem mikroprskalica, ili stvaranjem uvjeta sličnih magli. Najveću primjenu ima kod navodnjavanja voćaka i drugih zasada, zatim u povrtarstvu, a najmanje se primijenjuje u ratarstvu.

Ukoliko je gazdinstvo u posmatranom periodu koristilo ovaj metod navodnjavanja, neophodno ga je označiti u upitniku i upisati površinu zemljišta na kojem je realizovan.

8. Izvori vode za navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta

Gazdinstvo može da koristi jedan izvor za navodnjavanje ili više njih, u zavisnosti od vremenskih uvjeta ili drugih razloga. U slučaju da je posmatrana poljoprivredna godina bila kišovita, pa se nije navodnjavalo, prikazuje se glavni izvor vode koji bi se koristio za navodnjavanje tokom uobičajene ili sušne godine.

Ispitanici treba da navedu sve izvore navodnjavanja koji se koriste na farmi. U slučaju posredničkih izvora treba navesti samo primarni izvor.

Podzemne vode na gazdinstvu (šifra 525)

Izvori vode locirani na gazdinstvu. Voda korištena za navodnjavanje dolazi iz bušenih ili iskopanih bunara, ili iz izvora slobodnog toka i slično. Ovi se izvori, osim za potrebe navodnjavanja, mogu koristiti i za ostale potrebe gazdinstva.

Površinske vode (šifra 526)

Izvor vode je površinska voda bez obzira da li se nalazi na ili izvan gazdinstva. To su obično prirodna jezercica ili vještačke brane koje su u cjelini smještene na gazdinstvu ili ih koristi samo jedno gazdinstvo. To mogu biti i rezervoari u kojima se prikuplja kišnica ili podzemna voda. Ako se podzemna voda skuplja na brani samo tokom sezone navodnjavanja, onda se upisuje kao podzemna voda (šifra 255).

Voda izvan farme iz vodovodne mreže (šifra 527)

Voda se povlači iz javne cjevovodne distributivne mreže.

Prečišćene otpadne vode (tehnička voda) (šifra 528)

Voda koja je prošla tretman otpadnih voda.

Ostali izvori vode za navodnjavanje (šifra 529)

Izvori vode za navodnjavanje koji nisu obuhvaćeni prethodnim odgovorima (kao što je sakupljena kišnica)

9. Plaćanje vode za navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta

Ispitanici mogu da izaberu samo jedan od ponuđenih oblika plaćanja vode za navodnjavanje zemljišta na gazdinstvu u posmatranom periodu.

Ne plaća se voda za navodnjavanje (šifra 530)

Plaća se naknada na osnovu površine zemljišta koja se navodnjava (šifra 531)

Plaća se naknada na osnovu potrošene količine vode (šifra 532)

Ostali oblici plaćanja (šifra 533)

10. Da li gazdinstvo ima rezervoar za vodu koji je korišten tokom referentnog perioda? (šifra 534)

Ukoliko gazdinstvo ima rezervoar za vodu koji je korišten tokom referentnog perioda potrebno je označiti odgovor „Da“. U suprotnom, označiti odgovor „Ne“.

11. Održavanje sistema za navodnjavanje u posljednje tri godine?

Neophodno je na osnovu izjave ispitanika označiti samo jedan od ponuđenih odgovora koji se odnose oblik održavanja sistema za zalijevanje koje je gazdinstvo realizovalo u posljednje tri godine.

Nije bilo održavanja (šifra 535)

Ukoliko gazdinstvo tokom prethodne tri godine nije realizovalo nikakvo održavanje sistema za navodnjavanje, niti distributivne mreže, neophodno je označiti ovaj odgovor.

Samo redovno godišnje održavanje (šifra 536)

Ukoliko je gazdinstvo tokom prethodne tri godine realizovalo samo redovno godišnje održavanje sistema za navodnjavanje (uključujući i distributivnu mrežu), označava se ovaj odgovor.

Generalni remont (šifra 537)

Ukoliko je gazdinstvo tokom prethodne tri godine izvršilo velike popravke ili sanacije sistema za navodnjavanje (uključujući i distributivnu mrežu), označiti ovaj odgovor.

12. Da li gazdinstvo raspolaže sa pumpnom stanicom? (šifra 538)

Ukoliko gazdinstvo ima pumpnu stanicu, bez obzira da li je centrifugalna (nadzemna), dubokoturbinska, potopna, elisna ili neka druga, neophodno je označiti odgovor „Da“. U suprotnom, označiti odgovor „Ne“.

13. Način mjerenja vode utrošene za navodnjavanje?

Ispitanici mogu da odaberu samo jedan od ponuđenih načina mjerenja vode utrošene za navodnjavanje poljoprivrednih površina na gazdinstvu, za posmatrani period:

Ručno mjerenje (šifra 539)

Automatsko mjerenje (šifra 540)

Oba načina (šifra 541)

Nema mjerenja (šifra 542)

14. Kontrola sistema za navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta

Ispitanici mogu da odaberu samo jedan od ponuđenih načina sistema za navodnjavanje poljoprivrednih površina na gazdinstvu, za posmatrani period:

Mehaničkim upravljačem (šifra 543)

Automatskim upravljačem (šifra 544)

Upravljačima sa sensorima za vlažnost zemljišta (šifra 545)

Podrazumijeva precizno navodnjavanje (sa ili bez senzora vlage u zemljištu)

Kombinovano (šifra 546)

Bez upravljača (šifra 547)

**15. Da li gazdinstvo koristi sistem kojim se istovremeno navodnjava i đubri zemljište?
(548)**

Ukoliko gazdinstvo raspolaže sa sistemom za fertirigaciju na farmi, za ubrizgavanje đubriva, kao dopunu sistema za navodnjavanje neophodno je označiti odgovor „Da“. U suprotnom, označava se odgovor „Ne“.

Poglavlje 6: Brojno stanje stoke na dan ispitivanja

U okviru ovog poglavlja evidentira se brojno stanje stoke na dan anketiranja članova gazdinstva. Evidentira se sva stoka (vlastita i tuđa) i iskazuje ukupan broj grla po pojedinim vrstama i kategorijama. Pored stoke evidentira se brojno stanje i ostalih životinja koje se gaje radi proizvodnje mesa, jaja, vune i meda, ali ne u svrhe lova, već radi sticanja prihoda, koje su se u kritičnom momentu Popisa nalazile na gazdinstvu. Pod tuđim grlima podrazumijevaju se grla koja su vlasništvo pravnih ili drugih fizičkih osoba, a nalaze se na dotičnom gazdinstvu zbog tova, čuvanja, ispaše itd.

Ne evidentira se brojno stanje stoke koja je u vlasništvu gazdinstva, a koja se u vrijeme kritičnog momenta Popisa nalazila kod drugih pravnih ili fizičkih osoba zbog tova, čuvanja itd. Također se ne evidentira ni stoka u tranzitu (npr. ženke ili mužjaci koji su prisutni na dotičnom gazdinstvu radi parenja).

Ukoliko je stoka u trenutku kritičnog momenta Popisa bila na ispaši izvan gazdinstva (npr. na zajedničkom pašnjaku, ili je u toku premeštanja s jednog pašnjaka na drugi), evidentira se kao da je na gazdinstvu.

Ne evidentiraju se kućni ljubimci, kao ni životinje gajene na gazdinstvu iz hobija, koje se ne koriste za proizvodnju ili sticanje prihoda, osim konja za jahanje, trkačkih konja i konja koji se gaje na gazdinstvu, a koriste se samo za rekreaciju članova porodičnog poljoprivrednog gazdinstva.

Napomena: *Na dan kritičnog momenta Popisa, na gazdinstvu se nalazilo 5 muznih krava i 12 junica starosti do jedne godine. Junad su vlasništvo pravne osobe s kojim je sklopljen ugovor o tovu.
U Upitnik treba evidentirati broj i krava i junadi. Ukupan broj govoda na gazdinstvu biti će 17.*

1. Da li gazdinstvo gaji stoku, pčele i druge životinje (šifra 601)

Ukoliko se gazdinstvo bavi uzgojem stoke, pčela ili nekih drugih životinja neophodno je označiti odgovor „Da“, i preći na pitanje 2 (Govoda). Ukoliko je odgovor „Ne“, preći na Poglavlje 7.

2. Goveda

U okviru ove tabele upisuje se broj govoda koja uzgaja gazdinstvo bez obzira na vlasništvo, po pojedinim kategorijama i ukupno, sa stanjem na dan 15. oktobar 2022.godine.

Govoda do 1 godine starosti:

Telad i mlada govoda za klanje (šifra 602)

Uključuje telad i mlada govoda oba pola (mladi bikovi i junice), starosti do jedne godine koja su namjenjena za klanje.

Ostala ženska telad i mlada govoda (šifra 603)

Ukupan broj ženskih grla starosti manje od jedne godine, bez obzira na to da li se grla uzgajaju za priplod ili za tov.

Ostala muška telad i mlada goveda (šifra 604)

Ukupan broj muških grla starosti manje od jedne godine, bez obzira na to da li se grla uzgajaju za priplod ili za tov.

Goveda od 1 do 2 godine starosti:

Muška grla (šifra 605)

Ukupan broj muških grla starosti od jedne do dvije godine, bez obzira na to da li se grla uzgajaju za priplod ili za klanje.

Ženska grla za klanje (šifra 606)

Ukupan broj ženskih grla starosti od jedne do dvije godine, koja se uzgajaju za klanje.

Ženska grla za priplod (šifra 607)

Ukupan broj ženskih grla starosti od jedne do dvije godine, koja se uzgajaju za priplod.

Iz ove kategorije se isključuju ženska grla starosti od 1 do 2 godine koja su se već telila. Ona pripadaju kategoriji muznih krava (šifra 611) ili kategoriji ostalih krava (šifra 612).

Goveda starija od 2 godine:

Muška grla (bikovi, volovi) (šifra 608)

Ukupan broj muških grla starosti preko dvije godine, bez obzira na to da li se grla uzgajaju za priplod ili za tov i klanje;

Junice za klanje (šifra 609)

Ženska grla koja su starija od dvije godine koja se uzgajaju za klanje;

Junice za priplod (šifra 610)

Ženska grla koja su starija od dvije godine, koja se uzgajaju za priplod, uključujući i steone junice;

Muzne krave (šifra 611)

Krave čije se mlijeko uglavnom koristi za ljudsku ishranu ili preradu. Uključene su i zasušene muzne krave, kao i muzne krave izlučene iz priploda, bez obzira na to da li se tove u periodu od posljednje laktacije do klanja;

Ostale krave (šifra 612)

Krave čije se mlijeko uglavnom koristi za ishranu teladi – „krave hraniteljke“, odnosno krave koje se uglavnom gaje radi uzgoja teladi (u sistemu krava–tele), kao i krave koje se koriste za rad (vuču). Uključene su zasušene i izlučene ostale krave;

Goveda – ukupno (šifra 613)

Ukupan broj goveda na gazdinstvu se automatski izračunava kao zbir podataka pod šiframa: 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611 i 612, kao što je i označeno na Upitniku. Obavezno provjeriti sa ispitanikom da li dobijeni rezultat odgovara brojnom stanju goveda na gazdinstvu.

3. Bivoli - ukupno

Bivoli ukupno (šifra 614)

Ukupan broj ženskih i muških grla na gazdinstvu, bez obzira na spol i svrhu uzgoja.

Od toga: bivolice (615)

Ukupan broj ženskih grla starosti preko jedne godine koja su se telila.

4. Ovce

U okviru ove tabele upisuje se broj ovaca koje uzgaja anketirano gazdinstvo bez obzira na vlasništvo, po pojedinim kategorijama i ukupno, sa stanjem na dan 15. oktobar 2022.godine.

Janjad i mlade ovce do 1 godine starosti (šifra 616)

Ukupan broj janjadi i šilježadi oba spola, do jedne godine starosti, bez obzira na namjenu uzgoja.

Janjene i prvi put pripuštene ovce za proizvodnju mlijeka (šifra 617)

Ženska grla starosti preko jedne godine, koja su se najmanje jednom janjila, kao i prvi put pripuštena grla od kojih se očekuje prvi podmladak, a koja se koriste ili će se koristiti za proizvodnju mlijeka za ljudsku ishranu i/ili preradu. U ovu kategoriju se ubrajaju i zasušene muzne ovce izlučene iz priploda bez obzira da li se tove u periodu do klanja ili ne.

Janjene i prvi put pripuštene ovce za proizvodnju mesa (618)

Ženska grla starosti preko 1 godine, koja su se najmanje jednom janjila, kao i prvi put pripuštena grla od kojih se očekuje prvi podmladak, a koje se koriste za proizvodnju janjadi (mesa).

Ostale ovce (ovnovi, jalove ovce) (šifra 619)

Grla koja nisu obuhvaćena u prethodnim kategorijama kao što su ovnovi, škopci i jalove ovce.

Ovce – ukupno (šifra 620)

Ukupan broj ovaca na gazdinstvu se u okviru elektronskog upitnika (aplikacije) automatski izračunava kao zbir podataka pod šiframa: 616, 617, 618 i 619, kao što je i označeno na Upitniku. Obavezno provjeriti sa ispitanikom da li dobijeni rezultat odgovara stvarnom brojnom stanju ovaca na gazdinstvu na dan Probnog popisa.

5. Koze

U okviru ove tabele upisuje se broj koza koje uzgaja anketirano gazdinstvo bez obzira na vlasništvo, po pojedinim kategorijama i ukupno, sa stanjem na dan 15. oktobar 2022.godine.

Jarad i mlade koze do 1 godine starosti (šifra 621)

Ukupan broj jaradi i mladih koza do jedne godine starosti, bez obzira na spol i namjenu uzgoja.

Koze pripuštene prvi put (šifra 622)

Ukupan broj ženskih grla, starosti preko jedne godine koja su prvi put pripuštena i od kojih se očekuje prvi podmladak, a koje se koriste za proizvodnju mlijeka za ljudsku ishranu i/ili prehranu, odnosno za proizvodnju mesa (jaradi).

Koze već jarene (šifra 623)

Ukupan broj ženskih grla starosti preko 1 godine, koja su se najmanje jednom jarila, a koje se koriste/iće za proizvodnju i/ili preradu ili za proizvodnju mesa (jaradi). U ovu kategoriju se ubrajaju i zasušene muzne koze.

Ostale koze (jarčevi, jalove koze) (šifra 624)

Ukupan broj grla koza koja nisu obuhvaćena prethodnim kategorijama kao što su jarčevi i jalove koze.

Koze – ukupno (šifra 625)

Ukupan broj koza na gazdinstvu se u okviru elektronskog upitnika (aplikacije) automatski izračunava kao zbir podataka pod šiframa: 621, 622, 623 i 624, kao što je i označeno na Upitniku. Obavezno provjeriti sa ispitanikom da li dobijeni rezultat odgovara stvarnom brojnom stanju koza na gazdinstvu.

6. Svinje

U okviru ove tabele upisuje se broj svinja koje uzgaja anketirano gazdinstvo bez obzira na vlasništvo, po pojedinim kategorijama i ukupno, sa stanjem na dan 15. oktobar 2022. godine.

Podmladak:

Prasad do 20 kg (šifra 626)

Ukupan broj prasadi oba spola, tjelesne mase ispod 20 kg, bez obzira na to da li sisaju ili ne.

Svinje od 21 do 50 kg (šifra 627)

Ukupan broj svinja težine od 21 do 50 kilograma, bez obzira na spol i namjenu uzgoja (priplod ili tov).

Svinje za tov:

Svinje za tov od 51 do 80 kg (šifra 628)

Ukupan broj svinja u tovu tjelesne mase od 51 do 80 kilograma, bez obzira na spol.

Svinje za tov od 81 kg do 110 kg (šifra 629)

Ukupan broj svinja u tovu tjelesne mase od 81 do 110 kilograma, bez obzira na spol.

Svinje za tov preko 110 kg (šifra 630)

Ukupan broj svinja u tovu tjelesne mase preko 110 kilograma, bez obzira na spol.

Svinje za priplod (50 kg i više):

Nazimice (šifra 631)

Ukupan broj mladih ženskih grla odabranih za priplod koja se još nisu prasila.

Suprasne nazimice (šifra 632)

Ukupan broj ženskih grla odabranih za priplod, koja su prvi put suprasna i od kojih se očekuje prvi podmladak.

Krmače (šifra 633)

Ukupan broj ženskih grla koja su se najmanje jednom prasila i koja su trenutno oprasena.

Suprasne krmače (šifra 634)

Ukupan broj ženskih grla koja su se najmanje jednom prasila i koja trenutno nisu oprášena.

Nerasti (šifra 635)

Ukupan broj odraslih muških grla koja se koriste u priplodu.

Svinje – ukupno (šifra 636)

Ukupan broj svinja na gazdinstvu se u okviru elektronskog upitnika (aplikacije) automatski izračunava kao zbir podataka pod šiframa: 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634 i 635, kao što je i označeno na Upitniku. Obavezno provjeriti sa ispitanikom da li dobijeni rezultat odgovara stvarnom brojnom stanju svinja na gazdinstvu, na dan popisivanja.

7. Perad

U okviru ove tabele upisuje se brojno stanje peradi koju uzgaja anketirano gazdinstvo bez obzira na vlasništvo, po pojedinim kategorijama (kokoši, ćurke, patke, guske i nojevi) i ukupno, sa stanjem na dan 15. oktobar 2022.godine.

Brojleri (šifra 637)

Ukupan broj grla pilića u tovu (teške linijskih hibrida) koji se gaje u intenzivnim uvjetima radi proizvodnje mesa, koje za 6–8 sedmica postigne 1,8–2 (i više) kg žive mase, pri kojoj se kolje. Nisu uključena jednodnevna grla.

Kokoške nosilje (šifra 638)

Ukupan broj grla koka nosilja koje su dostigle određenu spolnu zrelost, odnosno vrijeme nošenje jaja zbog čega se i uzgajaju, bez obzira na to da li se snešena jaja koriste za nasad ili ishranu (konzumna jaja).

Uključuju se izlučene koke nosilje, kao i kokice neposredno prije pronošenja, ukoliko su smještene zajedno sa kokoškama nosiljama.

Ostala grla vrste kokoši (šifra 639)

Ukupan broj ostalih grla vrste kokoši koja nisu obuhvaćena pod brojlerima ili kokama nosiljama (izlučene koke nosilje, kokice ukoliko su smještene odvojeno od koka nosilja i pijetlovi). Pilići su isključeni.

Ćurke (šifra 640)

Ukupan broj nojeva bez obzira na spol i uzrast (podmladak i odrasla grla). Jednodnevni pilići se ne uključuju u brojno stanje.

Patke (šifra 641)

Ukupan broj nojeva bez obzira na spol i uzrast (podmladak i odrasla grla). Jednodnevni pilići se ne uključuju u brojno stanje.

Guske (šifra 642)

Ukupan broj nojeva bez obzira na spol i uzrast (podmladak i odrasla grla). Jednodnevni pilići se ne uključuju u brojno stanje.

Nojevi (šifra 643)

Ukupan broj nojeva bez obzira na spol i uzrast (podmladak i odrasla grla), kao i to da li se koriste za proizvodnju jaja ili mesa. Jednodnevni pilići se ne uključuju u brojno stanje.

Ostala perad (prepelice, fazani, biserke) (šifra 644)

Ukupan broj ženskih i muških odraslih grla ostalih ptica koje se gaje na gazdinstvu radi proizvodnje mesa i jaja (ne u svrhe lova niti iz hobija), a koje nisu obuhvaćene prethodnim vrstama (prepelice, fazani, biserke, morke, golubovi i dr.).

Ovdje se ne uključuje perad iz uzgoja (npr. fazanerije) koja je namijenjena za lovišta radi sporta i rekreacije.

Perad – ukupno (šifra 645)

Ukupan broj grla svih vrsta peradi na gazdinstvu, bez obzira na spol i uzrast (osim jednodnevnih pilića), koji se automatski izračunava kao zbir podataka pod šiframa od 625 do 632, kao što je označeno na Upitniku. Obavezno provjeriti sa ispitanikom da li dobijeni rezultat odgovara stvarnom brojnom stanju peradi na gazdinstvu.

8. Konji

Konji (646)

Ukupan broj konja na gazdinstvu, bez obzira na spol, starost i namjenu gajenja.

9. Magarci, mule i mazge

Magarci, mule i mazge (647)

Sve kategorije magaraca, mazgi i mula – ukupno, bez obzira na njihov spol, starost i namjenu gajenja: mlada i odrasla, ženska i muška grla.

10. Zečevi (rasplodne ženke)

Zečevi rasplodne ženke (šifra 648)

Ukupan broj ženki zečeva za priplod koje ležu mlade koji se koriste za proizvodnju mesa.

11. Pčelinja društva (košnice)

Pčelinja društva (košnice) (649)

Ukupan broj pčelinjih društava u košnicama, bez obzira na vrstu košnice, koje se drže za proizvodnju meda. Svako društvo (roj) pčela se evidentira kao jedna košnica, bez obzira na prirodu i vrstu pčelinjaka.

12. Da li gazdinstvo uzgaja druge životinje?

Jelene (šifra 650)

Samo u slučaju da se gazdinstvo bavi uzgojem jelena radi proizvodnje mesa odgovoriti „Da“. u suprotnom, upisati „Ne“.

Krznarike (šifra 651)

Samo u slučaju da se gazdinstvo bavi uzgojem npr. lisica, činčila, kuna, tvorova ili rakunopasa radi proizvodnje krzna odgovoriti „Da“. U suprotnom upisati „Ne“.

Ostale životinje (šifra 652)

Samo u slučaju da se gazdinstvo bavi uzgojem zečeva mužjaka, zečeva za tov, divljih svinja ili divljih ovaca (muflona), kao i u slučaju da se gazdinstvo bavi uzgojem magaraca, mazgi, mula ili konja radi proizvodnje mesa, mlijeka ili za vuču (ne radi hobija ili rekreacije članova gazdinstva) odgovoriti „Da“. U suprotnom, upisati „Ne“.

Napomena:

Ostale životinje uključuju:

- *Zečevi mužjaci*
- *Zečevi za tov*
- *Kopitari za ljudsku ishranu*
- *Kopitari koji se koriste za rad*
- *Priplodne kobile u štalama*
- *Divlje vrste svinja*
- *Hibridi svinja*
- *Evropski muflon ako se uzgaja za proizvodnju mesa*

Ostale životinje isključuju:

- *Kućni ljubimci i životinje, koji se ne koriste u proizvodnji ili se ne koriste za aktivnosti koje generišu prihod, odnosno koriste se samo u svrhe sopstvenog porodičnog odmora vlasnika*
- *Uzgoj polupripitomljenih ili drugih živih životinja kao što su druge ptice (osim peradi), insekti i druge krznene životinje*
- *Uzgoj i uzgoj kućnih ljubimaca kao što su mačke i psi, ptica kao što su papagaji ili hrčci*
- *Uzgoj reptila ili ptica iz uzgoja*
- *Uzgoj crva, mekušaca ili puževa*
- *Uzgoj svilenih buba i/ili proizvodnja čahura svilene bube*
- *Odgajane životinje u zatočeništvu za potrebe lova*
- *Pilići i pilenke*
- *Vodene životinje, mekušce ili ribe*

13. Da li je stoka gazdinstva bila na ispaši u posljednjih 12 mjeseci na zajedničkom zemljištu?

Ukoliko je stoka (goveda, ovce, koze, svinje) bila na ispaši na seoskim utrinama i pašnjacima (zajedničkom – državnom ili općinskom zemljištu) u posmatranom periodu, odgovoriti „Da“, u polje pod šifrom 653. Potom je neophodno upisati broj grla stoke koja je bila na ispaši (šifra 654), po navedenim vrstama stoke i broj mjeseci koje je stoka provela na ispaši (šifra 655). Svako grlo, u slučaju da je više puta bilo na ispaši u toku posmatrane godine, evidentira se samo jednom. Ukoliko je odgovor na pitanje 13 „Ne“, treba preći na Poglavlje 7.

Poglavlje 7. Način držanja stoke

U okviru ovog poglavlja se prikupljaju podaci o načinu držanja stoke u objektima za smještaj goveda, svinja i koka nosilja, koji su korišteni tokom referentne poljoprivredne 2021./2022. godine.

U okviru ovog poglavlja prikupljaju se podaci o kapacitetima objekata za smještaj goveda, svinja i koka nosilja, koji su korišteni na gazdinstvu u posljednjih 12 mjeseci. Kapaciteti smještajnih objekata se izražavaju putem prosječnog broja grla pojedinih kategorija i broju raspoloživih mjesta za smještaj stoke prema različitim oblicima smještaja.

Upisati prosječan broj grla stoke u posmatranoj godini (bez obzira na to da li se stoka nalazila na gazdinstvu na dan kritičnog momenta Popisa), kao i broj grla (mjesta) prema navedenim načinima smještanja (držanja) stoke na gazdinstvu, za pomenute kategorije stoke: muzne krave i ostala goveda, ženska priplodna grla mase 50 i više kg (krmače i ženska nazimad) i ostale svinje, kao i za kokoške nosilje.

Jedinica za procjenu dimenzije smještaja za životinje je broj mjesta.

Termin „mjesta“ se koristi u smislu stabilnog kapaciteta tokom referentnog perioda.

Broj mjesta u stanci za životinje koja su privremeno prazna tokom referentnog perioda također se evidentira ako su normalno zauzeta.

Za životinje koje su uvijek na otvorenom, „mjesta“ se odnose na broj životinja koja bi mogla da se izdržavaju na imanju (pod pretpostavkom razumnog LSU/ha pašnjaka).

Da li su „mjesta“ isto što i „maksimalni broj mjesta zauzetih u referentnom periodu“?

Ne. Mjesta treba tumačiti kao stabilan kapacitet tokom referentnog perioda.

Međutim, u slučaju da takav broj nije moguće dobiti na jednostavan način, Eurostat prihvata da se kao procjena broja mjesta koristi maksimalni broj mjesta koja su zauzeta tokom referentnog perioda, uključujući one slučajeve u kojima dolazi do „prekomjerne eksploatacije“.

Ukoliko se broj grla određene kategorije stoke nije mijenjao u toku godine, onda je prosječan broj jednak broju te kategorije stoke na dan kritičnog momenta Popisa.

Broj grla (mjesta) predstavlja uobičajen broj grla (stabilni kapacitet) određene kategorije stoke koja je smještena na određen način u toku posmatrane godine. Broj grla (mjesta) u objektima koji su povremeno prazni također se računa. Tako npr. broj grla (mjesta) za smještaj krmače iz prethodnog primjera je 1, a prasadi je 7. U slučajevima kada se ne može na jednostavan način utvrditi, broj grla (mjesta) može da se tumači kao maksimalan broj grla smješten na određen način u istom periodu u toku posmatrane godine.

Objekti za smještaj goveda

1. Da li gazdinstvo raspolaže sa objektima za smještaj goveda u posljednjih 12 mjeseci? (šifra 701)

Ukoliko gazdinstvo raspolaže sa objektima za smještaj goveda neophodno je označiti odgovor „Da“, i preći na pitanje 2 (Objekti za smještaj goveda). Ukoliko je odgovor „Ne“, preći na pitanje 3 (Da li je gazdinstvo koristilo objekte za smještaj svinja u poslednjih 12 mjeseci?)

2. Objekti za smješta goveda

Prosječan broj grla u objektu u posmatranom periodu (šifra 702)

Objekti sa vezanim držanjem goveda:

Broj mjesta na rešetkastoj podlozi (šifra 703)

Odnosi se na smještajne kapacitete u kojima su goveda vezana za svoja mjesta (ne šetaju slobodno po smještajnom objektu), pri čemu izmet i urin propadaju kroz rešetkast pod u sabirni dio (jamu), gdje formiraju tečni stajnjak. Upisuje se broj grla, odnosno broj mjesta posebno za muzne krave (kolona 1), posebno za ostala goveda (kolona 2).

Broj mjesta na čvrstoj podlozi (šifra 704)

Odnosi se na smještajne kapacitete u kojima su goveda vezana za svoja mjesta (ne šetaju slobodno po smještajnom objektu) na betonskom podu sa prostirkom i sa plitkim kanalima iza životinja, u kojima se skuplja dio izmeta i urina, pri čemu se izmet redovno mehanički uklanja kao čvrst stajnjak i stavlja izvan objekta. U nekim slučajevima kanal ima odvodnu cijev u kojoj se skuplja urin, ili je riječ o dubljem kanalu u kom se skupljaju i skladište tečne frakcije. Upisuje se broj grla posebno za muzne krave (kolona 1), posebno za ostala goveda (kolona 2).

Objekti sa slobodnim držanjem:

Broj mjesta na rešetkastoj podlozi (šifra 705)

Odnosi se na smještajne kapacitete u kojima goveda slobodno šetaju (nisu vezana), ili su u boksovima, pri čemu izmet i urin propadaju kroz rešetkast pod u sabirni dio (jamu), gdje formiraju tečni stajnjak ili gdje se izmet i urin zajedno mogu sastrugati sa betonskih kanala i skladištiti u rezervoare. Upisuje se broj grla posebno za muzne krave, posebno za ostala goveda.

Broj mjesta na čvrstoj podlozi (706)

Odnosi se na smještajne kapacitete u kojima goveda slobodno šetaju (nisu vezana), ili su u boksovima, pri čemu se izmet i urin mehanički odstranjuju. Ovde su uključeni i objekti sa debelom prostirkom (slamom, piljevinom ili bilo kojim drugim materijalom koji zadržava i vezuje izlučevine), koja se periodično mijenja (na nekoliko mjeseci). Upisuje se broj grla posebno za muzne krave, posebno za ostala goveda.

Ostali objekti za držanje goveda u zatvorenom:

Broj mjesta u objektu sa upravljanjem stajnjakom (707)

Odnose se na smještajne kapacitete za goveda koji nisu do sada pomenuti. Ovdje spadaju i objekti za tradicionalni način čuvanja goveda (vezano držanje uz ručno izbacivanje čvrstog stajnjaka). Upisuje se broj grla posebno za muzne krave, posebno za ostala goveda.

Broj mjesta u objektu bez mogućnosti upravljanja stajnjakom (708)

Odnose se na smještajne kapacitete za goveda koji nisu do sada pomenuti, a kod kojih dolazi do mješanja izmeta i urina goveda. Upisuje se broj grla posebno za muzne krave, posebno za ostala goveda.

Uzgoj na otvorenom:

Broj mjesta za grla za uzgoj na otvorenom (sistem slobodnog uzgoja) (709)

Odnosi se na smještajne kapacitete na otvorenom, gdje se goveda konstantno drže, vezano ili slobodno, u prirodnim uvjetima, uz osiguravanje minimalne zaštite (u vidu krova, nastrešice i sl.). Upisuje se broj grla posebno za muzne krave, posebno za ostala goveda.

Broj mjeseci koje goveda provode napolju na ispaši (710)

Povremeno držanje na otvorenom (šifra 710) predstavlja način držanja goveda gdje određeno vrijeme goveda provedu na ispaši (na gazdinstvu ili zajedničkom zemljištu). Upisuje se broj mjeseci ispaše posebno za muzne krave, posebno za ostala goveda. Ukoliko goveda provedu na ispaši manje od dva sata dnevno, taj dan se neće uključivati u dan ispaše. Ukoliko je vrijeme provedeno na ispaši manje od jednog mjeseca, upisuje se 1 (1). Ako se različit broj grla goveda nalazio na ispaši različito vrijeme, evidentira se najduži period.

Pristup površinama za kretanje (dvorištu) (711)

Pod „dvorištem“ se podrazumjeva ograđen prostor na otvorenom, sa zaštitom ili bez nje, gdje se goveda slobodno kreću. Odgovoriti „Da“, ukoliko postoji mogućnost izvođenja goveda u ovakav prostor, radi njihovog kretanja (vježbe). Odgovoriti posebno za muzne krave, posebno za ostala goveda. U suprotnom, odgovoriti sa „Ne“.

Objekti za smještaj svinja

3. Da li je gazdinstvo koristilo objekte za smještaj svinja u posljednjih 12 mjeseci? (šifra 712)

Ako je odgovor „Ne“, preći na pitanje 5.

4. Objekti za smještaj svinja

Prosječan broj grla u objektu u posmatranom periodu (šifra 713)

Broj mjesta u objektima sa potpuno rešetkastim podom (šifra 714)

Na potpuno rešetkastom podu odnosi se na smještajne kapacitete kod kojih je pod potpuno rešetkast, te izmet i urin propadaju u sabirni dio, gdje formiraju tečni stajnjak. Upisuje se broj grla posebno za ženska priplodna grla mase 50 ili više kg, posebno za ostale svinje.

Broj mjesta u objektima sa djelimično rešetkastim podom (šifra 715)

Na djelimično rešetkastom podu (šifra 268) odnosi se na smještajne kapacitete kod kojih je pod djelimično rešetkast, tj. dio poda ima otvore kroz koje izmet i urin propadaju u sabirni dio, gdje formiraju tečni stajnjak. Upisuje se broj grla posebno za ženska priplodna grla mase 50 ili više kg, posebno za ostale svinje.

Broj mjesta u objektima sa punim podom (šifra 716)

Na čvrstoj podlozi odnosi se na smještajne kapacitete za svinje koji imaju čvrste podove od nepoliranog cementa ili nabijene zemlje, bez prostirke, pri čemu je obično jedan kraj poda spušten da bi se omogućilo lakše čišćenje. Upisuje se broj grla posebno za ženska priplodna grla mase 50 ili više kg, posebno za ostale svinje.

Broj mjesta u objektima sa punim podom i debelom prostirkom (šifra 717)

Na debljoj prostirci odnosi se na smještajne kapacitete gdje je pod pokriven debelom prostirkom (slamom, piljevinom ili bilo kojim drugim materijalom koji zadržava i vezuje izlučevine), koja se periodično mijenja (na nekoliko meseci). Upisuje se broj grla posebno za ženska priplodna grla mase 50 ili više kg, posebno za ostale svinje.

Broj mjesta u drugim tipovima zatvorenih objekata (smještaja) (šifra 718)

Ostali načini držanja u zatvorenom odnose se na smještajne kapacitete za svinje koji nisu do sada pomenuti (npr. tradicionalni tip staja, gdje su podovi pokriveni tankom prostirkom i naslagom izlučevina, koje se redovno odstranjuju ručnim izbacivanjem). Upisuje se broj grla posebno za ženska priplodna grla mase 50 ili više kg, posebno za ostale svinje.

Broj mjesta za grla za uzgoj na otvorenom (sistem slobodnog uzgoja) (šifra 719)

Slobodno držanje podrazumijeva humanije smještajne kapacitete za svinje, kod kojih grla imaju slobodan pristup otvorenom i zatvorenom prostoru. Kod ovog metoda gajenja svinje mogu, barem dio dana, da provedu napolju krećući se slobodno, pri čemu mogu da se hrane dostupnom vegetacijom i dodatnim hranivima. Upisuje se broj grla posebno za ženska priplodna grla mase 50 ili više kg, posebno za ostale svinje.

Pristup površinama za kretanje (dvorištu) (šifra 720)

Pod „dvorištem“ se podrazumijeva ograđen prostor na otvorenom, sa zaštitom ili bez nje, gdje se svinje slobodno kreću. Odgovoriti sa „Da“, ukoliko postoji mogućnost izvođenja ostalih svinja (kolona 2) u ovakav prostor, radi njihovog kretanja (vježbe).

Objekti za smještaj koka nosilja

5. Da li je gazdinstvo koristilo objekte za smještaj koka nosilja u posljednjih 12 mjeseci? (šifra 721)

Ako je odgovor „Ne“, preći na Poglavlje 8.

6. Objekti za smještaj koka nosilja

Prosječan broj koka nosilja u posmatranom periodu (šifra 722)

Uključuju se samo sistemi za uzgoj nosilja koje su počele sa nošenjem, ili koje su već pripremljene za proizvodnju jaja za nasad. Upisuje se broj grla po navedenim načinima smještaja.

Broj mjesta za koke nosilje u objektima sa debelom prostirkom (šifra 723)

Na debeloj prostirci (šifra 278) odnosi se na smještajne kapacitete gdje je pod pokriven debelom prostirkom od slame, piljevine ili bilo kojeg drugog materijala koji zadržava i vezuje izlučevine, koja se periodično mijenja (na nekoliko mjeseci). To je obično jednostavan, zatvoren (pokriven) objekat sa prirodnom ili vještačkom ventilacijom, čija je jedna trećina poda pokrivena npr. slamom, a dvije trećine poda čini rešetka, kako bi se prikupljale izlučevine u periodu nošenja jaja (13–15 mjeseci). Gnijezda za nošenje jaja, hranilice i pojilice poredane su po rešetkastom dijelu kako bi prostirka ostala suha.

Broj mjesta za koke nosilje u objektima sa kafezima na više nivoa (bez prostirke) (šifra 724)

Na više nivoa (šifra 724) – Smještajni višeslojni sistemi bez prostirke. Sastoje se od prizemlja i jednog ili više nivoa perforiranih platformi, postavljenih tako da izmet ne može pasti na ptice ispod. Objekat je sa toplotnom izolacijom, ventilacijom i prirodnim ili vještačkim svjetlom. Ptice se drže u velikim grupama i slobodne su da se kreću po cijeloj površini. Izlučevine se uklanjaju trakama za stajnjak ili se sakupljaju u jami za stajnjak.

Broj mjesta za koke nosilje u objektima sa kafezima sa trakom za stajnjak (šifra 725)

U kafezima s trakom odnosi se na kafeze kod kojih se izlučevine, pomoću trake koja ide ispod kafeza, odstranjuju izvan zgrade u zatvoreni objekat za smještaj, gdje se formira čvrst stajnjak. U poboljšanim sistemima iskorištena je mogućnost sušenja stajnjaka na trakama ubacivanjem vazduha kroz perforirane cijevi ili prolaskom kroz tunele za sušenje. Ovdje su obuhvaćeni i kafezi sa mogućnošću skidanja izmeta pomoću strugalica.

Broj mjesta za koke nosilje u objektima sa kafezima sa dubokim jamama (šifra 726)

U kafezima s dubokom jamom ispod odnosi se na kafeze kod kojih izlučevine padaju u duboku jamu ispod kafeza, ili u kanal ispod kafeza, ili se odstranjuju uz pomoć strugalice zajedno sa vodom koja se prelijeva iz pojilica, pri čemu se formira tečni stajnjak. Sloj izmeta se obično uklanja jednom godišnje ili rijeđe, pomoću strugalica.

Broj mjesta za koke nosilje u objektima sa kafezima s rešetkama (šifra 727)

U kafezima s rešetkama odnosi se na kafeze kod kojih izlučevine padaju na pod ispod kafeza, gdje se formira čvrst stajnjak, koji se redovno odstranjuje. Ovaj objekat je sličan prethodnom objektu sa dubokom jamom, osim što postoji ventil između kafeza i dijela za skladištenje, kao i veliki otvori u zidu skladišta koji omogućavaju strujanje vazduha radi lakšeg sušenja izmeta. Kafez i skladište su odvojeni tako da se izmet može uklanjati u bilo koje vrijeme, bez ometanja nosilja.

Broj mjesta za koke nosilje u objektima sa drugim tipovima smještaja (šifra 728)

Ostali načini držanja u zatvorenom odnose se na smještajne kapacitete za kokoške nosilje koji nisu do sada pomenuti, npr. držanje u potpuno zatvorenom prostoru bez prostirke, sa gnijezdima i prirodnom ili vještačkom ventilacijom.

Broj mjesta za koke nosilje za uzgoj na otvorenom (sisteme slobodnog uzgoja) (šifra 729)

Slobodno držanje podrazumijeva humanije smještajne kapacitete za kokoške nosilje, gdje grla imaju slobodan pristup otvorenom i zatvorenom prostoru. Kod ovog metoda gajenja kokoške nosilje mogu, barem dio dana, da provedu napolju krećući se slobodno, pri čemu mogu da se hrane dostupnom vegetacijom i dodatnim hranivima. Ovo je tradicionalni način gajenja kod nas, gdje je omogućeno slobodno kretanje kokošaka po otvorenom polju (ograđenom ili ne).

Poglavlje 8. Upravljanje stajskim đubrivom i korištenje đubriva (u posljednjih 12 mjeseci)

Upravljanje stajskim đubrivom u posljednjih 12 mjeseci:

1. Da li je gazdinstvo u posljednjih 12 mjeseci proizvodilo stajnjak i/ili nabavljalo stajnjak od drugih gazdinstava? (šifra 801)

Ukoliko je gazdinstvo proizvodilo stajnjak uslijed bavljenja stočarstvom, ili je stajnjak (bez obzira na vrstu) nabavljen od drugih gazdinstava u toku posmatrane poljoprivredne godine, odgovoriti sa „Da“ i preći na pitanje 2. U suprotnom, odgovoriti sa „Ne“ i preći na pitanje 5 (Da li je gazdinstvo u posmatranoj poljoprivrednoj godini đubrilo zemljište?).

2. Kolika je količina stajnjaka proizvedena na gazdinstvu, a isporučena gazdinstvima drugih osoba? (šifra 802)

Ukoliko je gazdinstvo tokom posljednjih 12 mjeseci isporučilo proizvedeni stajnjak drugim gazdinstvima, neophodno je upisati količinu stajnjaka koja je isporučena, odnosno prodana ili uklonjena radi industrijske prerade i/ ili radi direktne upotrebe stajnjaka od strane drugog gazdinstva i to posebno: količinu (masu) čvrstog stajnjaka u tonama (kolona 1) i količinu (zapreminu) tečnog stajnjaka/osoke u metrima kubnim (kolona 2). Ukoliko gazdinstvo tokom posmatranog perioda nije isporučilo stajnjak drugim gazdinstvima, prelazi se na sljedeće pitanje 3.

3. Kolika je količina stajnjaka nabavljena od drugih gazdinstava (šifra 803)

Ukoliko je gazdinstvo tokom posljednjih 12 mjeseci nabavljalo stajnjak od drugih gazdinstava, neophodno je navesti količinu stajnjaka nabavljenog za potrebe gazdinstva od drugog gazdinstva, i to posebno: količinu (masu) čvrstog stajnjaka u tonama (kolona 1) i količinu (zapreminu) tečnog stajnjaka/osoke u metrima kubnim (kolona 2). Ukoliko gazdinstvo tokom posmatranog perioda nije nabavljalo stajnjak od drugih gazdinstava, prelazi se na sljedeće pitanje 4.

4. Na koji način je gazdinstvo odlagalo stajnjak?

Potrebno je prikazati (u procentima) koje sve načine odlaganja stajnjaka je koristilo gazdinstvo u posljednjih 12 mjeseci (kolona 1), kao i broj mjeseci čuvanja stajnjaka po pojedinim načinima odlaganja (kolona 2).

Skladištenje čvrstog stajnjaka na gomili (na zemlji ili na betonu) (šifra 804)

U okviru kolone 1, upisuje se procenat od ukupno raspoložive količine stajnjaka koji se odlaže na otvorenom, tj. na zemlji (polju) ili na nepropusnoj ploči (npr. betonskoj) sa koje se stajnjak periodično uklanja (šifra 804a). U okviru kolone 2 se upisuje broj mjeseci čuvanja stajnjaka na ovaj način (šifra 804b).

Stajnjak uskladišten u kompostnim gomilama (šifra 805)

Upisati procenat stajnjaka (kolona 1) koji se skladišti u zatvorenim kompostnim gomilama, koje su krerirane i/ili mješane, kao i broj mjeseci čuvanja (držanja) u ovom stanju (kolona 2).

Stajnjak koji se čuva u jamama ispod objekta za smještaj životinja (šifra 806)

Upisati procenat stajnjaka (kolona 1) koji se skladišti sa malo ili bez dodate vode, obično ispod rešetkastog poda u zatvorenim objektima za smještaj životinja, uglavnom za periode kraće od 1 godine. U kolonu 2 upisati broj mjeseci čuvanja (držanja) u ovom stanju.

Stajnjak uskladišten u sistemima sa debelom prostirkom (šifra 807)

Upisati procenat stajnjaka (kolona 1) koji se akumulira tokom proizvodnog ciklusa, koji se može produžiti na 6 ili 12 meseci, a nastaje u sistemima za smještaj stoke na debeloj prostirci, koja se obično sastoji od slame i različitih dodataka koji izazivaju fermentaciju. Može biti prisutan u objektima za smještaj svih vrsta stoke. U kolonu 2 upisati broj mjeseci čuvanja (držanja) u ovom stanju.

Skladištenje tečnog stajnjaka (osoke) u objektima bez pokrivača (šifra 808)

Upisati procenat tečnog stajnjaka i osoke (kolona 1) koji se skladišti u nepokrivenim rezervoarima ili bazenima, obično na period kraći od jedne godine. Uključuje i otvorene lagune. U kolonu 2 upisati broj mjeseci čuvanja (držanja) u ovom stanju.

Skladištenje tečnog stajnjaka (osoke) u objektima sa propusnim pokrivačem (šifra 809)

Upisati procenat tečnog stajnjaka i osoke (kolona 1) koji se skladišti u rezervoarima ili bazenima sa propustljivim pokrivačem (npr. od gline i slame), obično na period kraći od jedne godine. U kolonu 2 upisati broj mjeseci čuvanja (držanja) u ovom stanju.

Skladištenje tečnog stajnjaka (osoke) u objektima sa nepropustljivim pokrivačem (šifra 810)

Upisati procenat tečnog stajnjaka i osoke (kolona 1) koji se skladišti u rezervoarima ili bazenima sa nepropustljivim pokrivačem (npr. od polietilena), obično na period kraći od jedne godine. Uključuje stajnjak koji se unosi u anaerobni digestor. U kolonu 2 upisati broj mjeseci čuvanja (držanja) u ovom stanju.

Skladištenje stajnjaka u drugim (nepomenuti) objektima (šifra 811)

U kolonu 1 upisati procenat stajnjaka (bez obzira na vrstu) koji se odlaže na neki drugi, nepomenuti način. U kolonu 2 upisati broj mjeseci čuvanja (držanja) na taj način.

Stajnjak upotrijebljen istog dana (šifra 812)

Upisati procenat stajnjaka koji se primijenjuje na korišteno poljoprivredno zemljište u roku od 24 sata od izlučivanja. Upisati procenat u polje pod ovom šifrom i u slučaju da se sav stajnjak u roku od 24 sata od izlučivanja isporučuje drugim gazdinstvima, bez odlaganja na gazdinstvu.

Korištenje đubriva (mineralnog i organskog đubriva) u posljednjih 12 mjeseci

5. Da li je gazdinstvo u posmatranoj poljoprivrednoj godini đubrilo zemljište? (šifra 813)

Ukoliko je gazdinstvo u posljednjih 12 mjeseci đubrilo zemljište, bez obzira na vrstu đubriva (mineralno ili organsko), odgovoriti sa „**Da**“ i preći na pitanje 6. U suprotnom, odgovoriti sa „**Ne**“ i preći na Poglavlje 9 (Poljoprivredna mehanizacija, oprema i objekti gazdinstva).

6. Naolikoj površini korištenog poljoprivrednog zemljišta je upotrebljeno mineralno đubrivo? (šifra 814)

U odgovarajuće polje se upisuje površina na kojoj je upotrebljeno mineralno đubrivo, bez obzira na vrstu đubriva. Površina đubrena više puta istom vrstom ili različitim vrstama mineralnog đubriva prikazuje se samo jednom.

Napomena: *Prikazana površina ne smije biti veća od površine korištenog poljoprivrednog zemljišta gazdinstva – ukupno (šifra 257).*

7. Naolikoj površini korištenog poljoprivrednog zemljišta je upotrijebljen stajnjak? (šifra 815)

U odgovarajuće polje se upisuje površina na kojoj je upotrijebljen stajnjak, bez obzira na vrstu (čvrsti, tečni, osoka). Površina đubrena više puta istom vrstom ili različitim vrstama stajnjaka prikazuje se samo jednom.

Napomena: *Prikazana površina ne smije biti veća od površine korištenog poljoprivrednog zemljišta gazdinstva – ukupno (šifra 257).*

8. Kolika je količina upotrebljenog drugog organskog đubriva (osim stajnjaka)? (šifra 816)

U odgovarajuće polje upisuje se ukupna količina drugog organskog đubriva osim stajnjaka (npr. komposta) koje je potrošena na gazdinstvu tokom posljednjih 12 mjeseci, u tonama.

9. Navesti tehnike upotrebe stajskog đubriva na gazdinstvu:

Potrebno je prikazati (u procentima) kojom je tehnikom primijenjivan raspoloživ stajnjak na gazdinstvu. Pod raspoloživim stajnjakom podrazumijeva se: stajnjak proizveden na gazdinstvu + nabavljen od drugih gazdinstava - stajnjak isporučen sa gazdinstva.

Rasipanje i zaoravanje stajnjaka u roku od 4 sata (šifra 817)

Procentualno učešće ukupno iskorištenog stajnjaka (bez obzira da li se radi o čvrstom stajnjaku, tehničkom stajnjaku ili osoki) koji je mehanički ugrađen u zemljište zaoravanjem u roku od 4 sata nakon proizvodnje.

Rasipanje i zaoravanje stajnjaka nakon 4 sata (šifra 818)

Procentualno učešće ukupno iskorištenog stajnjaka (bez obzira da li se radi o čvrstom stajnjaku, tehničkom stajnjaku ili osoki) koji je mehanički ugrađen u zemljište zaoravanjem u periodu između 4 i 24 sata nakon proizvodnje.

Rasipanje stajnjaka bez zaoravanja (u roku od 24 sata) (šifra 819)

Procentualno učešće ukupnog primijenjenog stajnjaka (bez obzira da li se radi o čvrstom stajnjaku, tehničkom stajnjaku ili osoki) gdje nije izvršeno ugrađivanje u zemljište zaoravanjem ili ako stajnjak nije ugrađen u roku od 24 sata nakon proizvodnje.

Upotrebom priključka sa crijevima za neposredni unos tečnog stajnjaka (cisterna sa vučenim crijevima) (šifra 820)

Procentualno učešće ukupnog primijenjenog stajnjaka korištenjem priključaka sa crijevima za neposredni unos (cisterne sa vučenim crijevima).

Upotrebom priključaka sa vučenim crijevima sa nastavkom za neposredan unos tečnog stajnjaka ispod sklopa usjeva (šifra 821)

Procentualno učešće ukupnog primijenjenog stajnjaka korištenjem priključaka sa vučenim crijevima sa papučicom, tako da stajnjak ne dolazi u kontakt sa lišćem biljkama.

Ubrizgavanjem tečnog stajnjaka u zemljište – plitki prorez (šifra 822)

Procentualno učešće ukupno iskorištenog stajnjaka (čvrstog stajnjaka ili osoke) primjenom tehnike koji omogućava ubacivanje (ubrizgavanje) u kanale sa plitkim prorezom (obično duboke oko 50 mm), bez obzira da li su prorezi ostavljeni otvoreni ili zatvoreni nakon nanošenja stajnjaka.

Ubrizgavanjem tečnog stajnjaka u zemljište – duboki prorez (šifra 823)

Procentualno učešće ukupno iskorištenog stajnjaka (čvrstog stajnjaka ili osoke) primjenom tehnike koji omogućava ubacivanje (ubrizgavanje) u kanale sa plitkim prorezom (obično duboke oko 150 mm), bez obzira da li su prorezi ostavljeni otvoreni ili zatvoreni nakon nanošenja stajnjaka.

Ukoliko je odgovor na pitanje 5 „Da“ (u polju pod šifrom 813 je označeno „Da“), onda mora postojati najmanje jedno popunjeno polje o površinama korištenog poljoprivrednog zemljišta na kojima je korišteno đubrivo/stajnjak (pod šiframa 814 i 815).

Ukoliko se za đubrenje zemljišta koristilo stajsko đubrivo (polje pod šifrom 815), onda mora biti popunjeno najmanje jedno polje o procentualnom učešću količina stajnjaka upotrebljenog na gazdinstvu tokom posmatranog perioda, prema korištenim tehnikama rasipanja stajnjaka (polja pod šiframa od 817 do 823), tako da zbir procenata bude jednak 100%.

Poglavlje 9. Poljoprivredna mehanizacija, oprema i objekti gazdinstva

1. Mehanizacija

Upisuje se samo broj vlastite mehanizacije i opreme koje je gazdinstvo koristilo u posmatranoj poljoprivrednoj godini u poljoprivredne svrhe.

U kolone od 2 do 7 u prvom dijelu pitanja o mehanizaciji, upisuje se broj navedene vrste mehanizacije razvrstan prema godinama starosti (do 1 godine, 1-5, 6-10, 11-15, 16-20, preko 20 godina starosti).

Prva kolona (ukupan broj) biti će automatski izračunata.

Jednoosovinski traktori (motokultivatori) (šifra 901)

Obuhvataju ručne jednoosovinske traktore, kultivatore i freze sa sjedištem ili bez njega i njihov broj se upisuje u prvi red (kolone 2–7) razvrstan prema godinama starosti.

Dvoosovinski traktori se prikazuju prema snazi:

Do 40 kW (do 53 KS) (šifra 902);

41-60 kW (54-80 KS) (šifra 903);

61-100 kW (81-134) (šifra 904);

101 i više kW (135 i više KS) (šifra 905).

Ukupno (šifra 906)

Obuhvataju sve dvoosovinske traktore – točkaše i gusjeničare, bez obzira na marku, upotrebu goriva i vrstu, kao i obim radova u poljoprivredi.

Ukupan broj u koloni 1 pod šiframa 902-905 jednak je broju dvoosovinskih traktora – ukupno (šifra 906), a što će biti automatski izračunato.

Univerzalni žitni kombajni (šifra 907) su samohodne mašine za jednofaznu žetvu ratarskih usjeva (žitarica i uljarica).

Silažni kombajni (šifra 908) su namijenjeni usitnjavanju biljaka i spremanju silaže. Uključuju se samohodni, vučeni i nošeni silažni kombajni.

Linija za šećernu repu (šifra 909) ide u agregatu sa traktorom – skidači lišća i glava, vadalice i utovarivači.

U kolonu 1 u drugom dijelu pitanja o mehanizaciji treba upisati broj korištene mehanizacije na gazdinstvu u posmatranoj poljoprivrednoj godini.

Berač kukuruza (šifra 910) je mašina kojom se vrši berba kukuruza u klip.

Vadalice krompira (šifra 911) su mašine kojima se vrši vađenje, čišćenje i prikupljanje krtola krompira.

Plugovi (šifra 912) su priključne mašine namijenjene osnovnoj obradi zemljišta – oranju. Plugovima se odsijeca, miješa i prevrće oranični sloj zemljišta, čime se stvaraju bolji vodno-vazdušni uvjeti u zoni korijenovog sistema biljke. Uključuju se raoni ili diskoidni plugovi, kao i plugovi rigoleri za rad na većim dubinama, pri podizanju višegodišnjih zasada.

Podrivači (šifra 913) su priključne mašine za razbijanje „plužnog đona“ i podrivanja dubljeg sloja zemljišta. Najčešće se koriste u proizvodnji šećerne repe.

Razrivači (šifra 914) su tzv. čizel plugovi, koji sijeku i miješaju zemljište, ali ga ne prevrću.

Tanjirače (šifra 915) predstavljaju priključne mašine čiji su radni organi tanjiri nanizani na osovinu i koji se zajedno okreću na toj osovini (za razliku od diskoidnih plugova, kod kojih se svaki tanjir okreće sam od sebe).

Drljače (šifra 916) su priključne mašine kod kojih je radni organ u vidu klina. Mogu biti klinaste, klateće, rotacione i peraste.

Sjetvospremači (šifra 917) su kombinovane mašine za predsetvnu pripremu zemljišta.

Valjci (šifra 918) su namijenjeni za ravnjanje i sabijanje zemljišta.

Rotofreze (šifra 919) su namijenjene za fino usitnjavanje zemljišta, najčešće u povrtarskoj ili voćarsko-vinogradarskoj proizvodnji.

Rasturači mineralnog đubriva (šifra 920) su namijenjeni za rasturanje granuliranog vještačkog đubriva. Mogu biti sa lulom ili centrifugalni.

Rasturači stajnjaka (šifra 921) su namijenjeni za rasturanje stajnjaka i vrlo su slični prikolicama, s tim da je zadnja stranica otvorena i opremljena uređajem za izbacivanje stajnjaka.

Cisterne osočare (šifra 922) su namijenjene za izvlačenje, transport i istakanje tečnog stajnjaka. Mogu biti opremljene i uređajem za dubinsko ulaganje osoke u zemljište.

Sijačice (šifra 923) podrazumijevaju sve vrste sijačica (za uskorednu i širokorednu sjetvu).

Sadilice (šifra 924) podrazumijevaju sve vrste sadilica: za krompir, rasad i ostalo, bez obzira na to da li su sa rukovaocem ili su automatske.

Kultivatori špartači (šifra 925) su namijenjeni za mehaničku međurednu obradu zemljišta, razbijanje pokorice i borbu protiv korova.

Prskalice (šifra 926) su namijenjene za zaštitu bilja u ratarstvu. Imaju horizontalno krilo sa raspoređenim rasprskivačima. Mogu biti nošene ili vučene. Krilo može biti raspona 8-18 m, a rezervoar zapremine 300-3000 l.

Atomizeri (šifra 927) su namijenjeni za zaštitu bilja u voćarstvu i vinogradarstvu. Nemaju klasično krilo za prskanje, već se rasprskivači nalaze u struji vazduha. Mogu biti nošeni ili vučeni.

Prikolice (šifra 928) su namijenjene za prijevoz čvrste ili rasute robe. Mogu biti jednoosovinske i dvoosovinske.

Cisterne (šifra 929) su namijenjene za prijevoz tečnosti. U poljoprivredi su najčešći slučajevi prijevoza goriva i vode.

Mašine za mašinsku mužu (šifra 930) su namijenjene za mužu krava, koza i ovaca. Mogu biti stacionarne ili pokretne.

Kosilice (šifra 931) su namijenjene za košenje zelene mase. Mogu biti klasične i rotacione.

Grabulje (šifra 932) predstavljaju mašine koje mogu da skupe, prevrnu ili rašire pokošenu biljnu masu.

Prese (balirke) (šifra 933) su mašine koje služe da se sijeno ili slama sabije i tako lakše transportuje i dalje njome manipuliše. Kao rezultat se dobijaju standardne bale, rol-bale ili velike kvadar-bale.

Pumpe (šifra 934) su namijenjene za potiskivanje tečnosti.

Tifoni, manji (šifra 935) su zalivni sistemi koje karakteriše crijevo na bubnju.

Kišna krila (šifra 936) su manji zalivni sistemi za čiji rad je zbog pomjeranja neophodno prisustvo čovjeka na parceli.

Linearni sistemi (šifra 937) su veliki mobilni zalivni sistemi koji se samostalno kreću linearno (linijski).

Pivot sistemi (šifra 938) su veliki mobilni zalivni sistemi koji samostalno rotiraju oko jedne tačke.

Elevatori (šifra 939) su mašine koje služe za transport zrnastih proizvoda ili drugog rasutog tereta. Mogu biti trakasti, spiralni, pužni, pneumatski, lančani, zavojni i gravitacioni.

Mlinovi (šifra 940) su mašine namijenjene za usitnjavanje zrnaste robe.

Krunjači, veliki i mali (šifra 941) su mašine namijenjene za odvajanje zrna od čokova.

Rovokopači (šifra 942) su mašine koje služe za kopanje kanala.

2. Da li oprema za primjenu sredstava za zaštitu bilja ima niskorizičnu mlaznicu?

Ukoliko gazdinstvo posjeduje opremu za primjenu sredstava za zaštitu bilja, izaberi jedan od tri ponuđena odgovora – šifre 943-945.

3. Da li je gazdinstvo u posljednjih 12 mjeseci koristilo mehanizaciju koja je u vlasništvu drugih gazdinstava (šifra 946)?

Ukoliko je odgovor na ovo pitanje „Ne“ prelazi se na sljedeće, a ukoliko je odgovor „Da“ onda se za svaku ponuđenu vrstu mehanizacije i opreme (šifre 947-950) bira jedan od dva moguća odgovora – „Da“ ili „Ne“.

4. Da li je gazdinstvo u posljednjih 12 mjeseci koristilo nešto od sljedećih sistema za preciznu poljoprivredu:

Izaberi jedan od dva moguća odgovora za šifre 951-955.

5. Da li je gazdinstvo u posljednjih 12 mjeseci koristilo nešto od sljedećih sistema za upravljanje stočarstvom?

Za ponuđene odgovore (šifre 956-960) bira se jedna od dvije mogućnosti.

6. Da li je gazdinstvo u posljednjih 12 mjeseci koristilo nešto od opreme za proizvodnju obnovljive energije na gazdinstvu?

Mogući odgovori se nalaze pod šiframa 961-967 i za svaki od mogućih odgovora bira se „Da“ ili „Ne“.

7. Da li je gazdinstvo u posljednjih 12 mjeseci koristilo opremu za proizvodnju rakije i vina (šifra 968)?

Ukoliko je odgovor na ovo pitanje „Da“, prelazi se na sljedeće podpitanje, a ukoliko je odgovor „Ne“, preskače se.

Oprema za proizvodnju rakije (šifra 969) podrazumijeva kazane za pečenje rakije i ukoliko je odgovor „Da“, upisuje se njihova zapremina u l.

Oprema za proizvodnju vina (šifra 970) – bira se jedan od dva ponuđena odgovora.

8. Da li gazdinstvo raspolaže sa nekim od sljedećih objekata za skladištenje poljoprivrednih proizvoda?

Objekti za žitarice, uljarice i mahunarke (šifra 971)

Podrazumijevaju se objekti kao npr. koševi za kukuruz, anbari, silosi, sušare itd. i ukoliko je odgovor na ovo pitanje „Da“, pod šifrom 971a upisuje se zapremina objekta u m³.

Objekti za skladištenje korjenastog bilja, krtolastog bilja i lukovica (šifra 972) moguće je izabrati jedan od dva ponuđena odgovora.

Objekti za skladištenje voća i povrća (šifra 973) podrazumijeva objekte za njihovo kraće skladištenje, a isključuje hladnjače.

Hladnjače (šifra 974) su objekti u kojima se proizvodi skladište i čuvaju pod optimalnim uvjetima. Pored komora za hlađenje, ovi objekti imaju i prostorije za prateću mehanizaciju. Ukoliko gazdinstvo posjeduje hladnjaču, potrebno je navesti i njenu zapreminu u m³.

Poglavlje 10. Radna snaga i aktivnosti porodičnih poljoprivrednih gazdinstava

1. Koliko članova ima domaćinstvo nosioca gazdinstva? (šifra 1001)

Upisuje se broj svih članova domaćinstva (prisutnih i trenutno odsutnih), bez obzira na godine starosti i bez obzira na to da li u posmatranom periodu obavljaju poljoprivredne aktivnosti ili ne.

Pod domaćinstvom se smatra svaka porodična ili druga zajednica osoba, koje zajedno stanuju i zajedno troše svoje prihode za podmirivanje osnovnih životnih potreba.

2. Članovi gazdinstva i stalno zaposleni na gazdinstvu

Napomena: U tabelu 2 podaci se unose za nosioca gazdinstva, **bez obzira** na to da li je u posmatranoj poljoprivrednoj godini obavljao poljoprivredne aktivnosti ili ne.

Podaci za suprugu, ostale članove porodice i rođake upisuju se samo za one koji su obavljali poljoprivredne radove – aktivnosti na gazdinstvu u posmatranom periodu i stariji su od 15 godina.

Također, u tabelu 2 treba upisati podatke za stalno zaposlene osobe na gazdinstvu koji nisu članovi porodice niti rođaci, a koji su obavljali poljoprivredne aktivnosti u posmatranom periodu.

Pod poljoprivrednim aktivnostima podrazumijevaju se:

- ▶ rad na polju – oranje, sjetva, sakupljanje sjena, žetva, održavanje voćnjaka i vinograda, branje voća i grožđa i sl.;
- ▶ gajenje životinja – priprema i raspodjela hrane, muža, briga o životinjama;
- ▶ organizacija proizvodnje i upravljanje – kupovina, prodaja proizvoda gazdinstva, računovodstvo u vezi sa gazdinstvom i sl.;
- ▶ svi poslovi na gazdinstvu u vezi sa skladištenjem, obradom i pripremom proizvoda za tržište (siliranje stočne hrane, čišćenje, pakovanje i sl.);
- ▶ održavanje poljoprivrednih objekata i mašina, transport robe do pijace, priprema i prodaja sopstvenih poljoprivrednih proizvoda na pijaci i sl.;
- ▶ proizvodnja vina od sopstvenog grožđa.

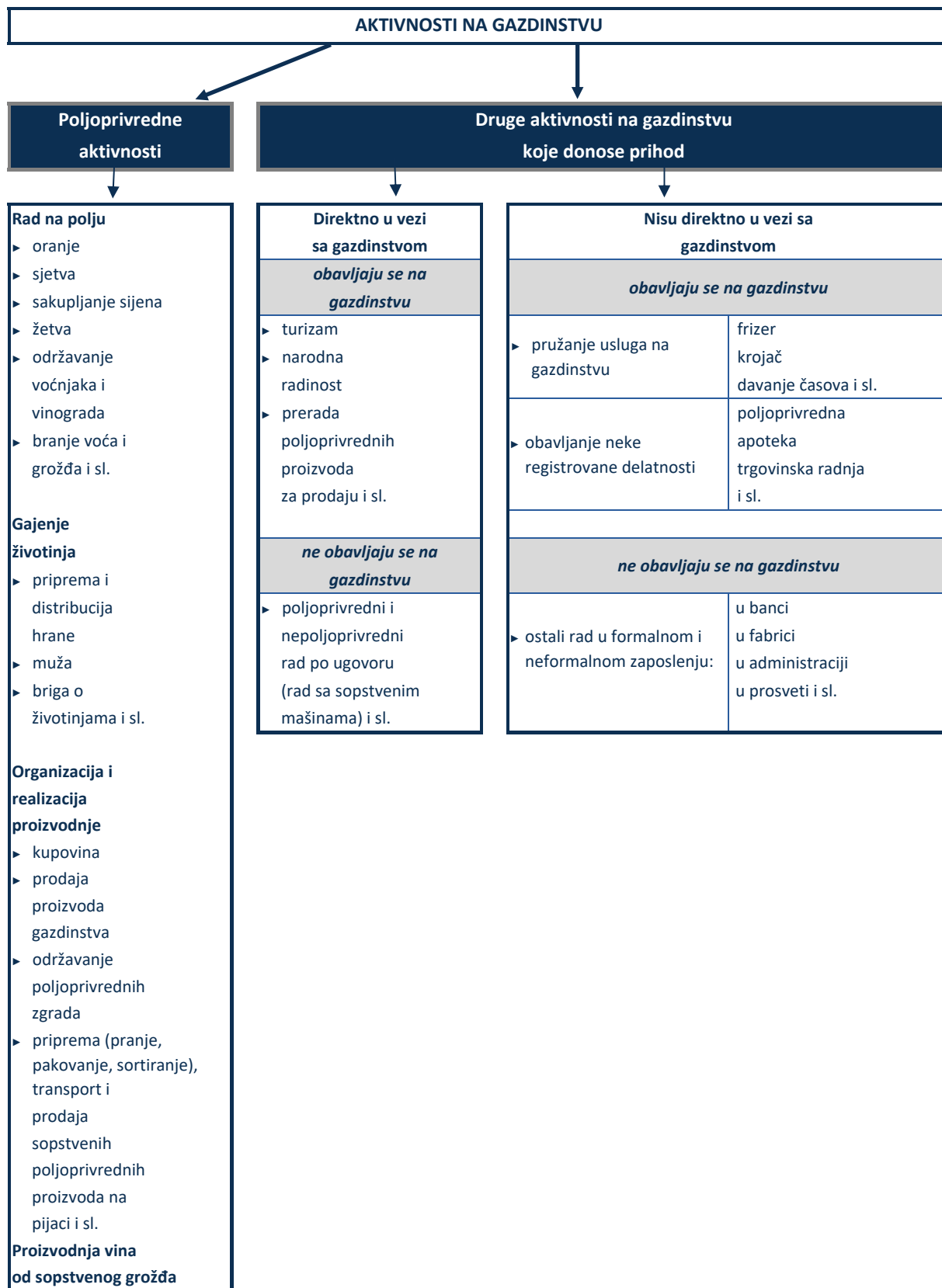
U poljoprivredne aktivnosti ne uračunavaju se:

- ▶ obavljanje kućnih poslova (pranje, kuhanje, čišćenje, spremanje zimnice i sl.);

- ▶ prerada poljoprivrednih proizvoda (osim proizvodnje vina od sopstvenog grožđa);
- ▶ aktivnosti u vezi sa šumarstvom, lovom, ribolovom ili uzgojem ribe, bez obzira na to da li se obavljaju na gazdinstvu ili ne;
- ▶ druge aktivnosti koje donose prihod – zaradu.

Pod drugim aktivnostima koje donose prihod – zaradu podrazumijevaju se sve aktivnosti koje nisu poljoprivredne aktivnosti na gazdinstvu, a imaju ekonomski uticaj na gazdinstvo. One mogu biti:

- ▶ Aktivnosti koje su direktno u vezi sa gazdinstvom – koriste se resursi gazdinstva: zemljišne površine, poljoprivredne zgrade, mašine, oprema, radna snaga ili poljoprivredni proizvodi, i mogu da se:
 - *obavljaju na gazdinstvu* (nepoljoprivredne aktivnosti kao što je turizam, narodna radinost, prerada poljoprivrednih proizvoda **za prodaju** – osim prerade grožđa radi proizvodnje vina u slučaju da je količina prerađenog grožđa isključivo ili uglavnom iz sopstvene proizvodnje i sl.),
 - *ne obavljaju na gazdinstvu* (poljoprivredni i nepoljoprivredni rad po ugovoru, npr. rad sopstvenim kombajnom);
- ▶ aktivnosti koje nisu direktno u vezi sa gazdinstvom – ne koriste se resursi gazdinstva, osim radne snage gazdinstva, i mogu da se:
 - *obavljaju na gazdinstvu* – npr. frizer/frizerka ili krojač/krojačica koji pružaju usluge na gazdinstvu, trgovac-član gazdinstva radi u samostalnoj trgovinskoj radnji (gdje se ne prodaju proizvodi gazdinstva) ili u poljoprivrednoj apoteci koja je locirana na gazdinstvu, davanje časova na gazdinstvu – obuka od strane člana gazdinstva i sl.
 - *ne obavljaju na gazdinstvu* – svako drugo zaposlenje članova gazdinstva kao npr. rad u banci, fabrici, administraciji, prosveti i dr.

Pod članovima gazdinstva (šifre 1002–1015) podrazumijevaju se nosilac gazdinstva, članovi porodice i rođaci nosioca gazdinstva (vjenčani ili nevjenčani supružnik, djeca, roditelji, familija stečena brakom ili usvojeni članovi, kao i braća i sestre nosioca gazdinstva i supružnika) koji rade na gazdinstvu, bez obzira na to da li stanuju na gazdinstvu (da li pripadaju drugom domaćinstvu) i da li su za svoj rad na gazdinstvu na neki način plaćeni ili ne.

Za članove porodice i rođake nosioca gazdinstva koji su obavljali poljoprivrednu aktivnost na gazdinstvu (šifre 1002–1015) potrebno je, u odgovarajućem redu, u pretkoloni, upisati šifru koja se odnosi na srodstvo člana sa nosiocem gazdinstva. Šifre se nalaze u zaglavlju tabele.

Stalno zaposleni na gazdinstvu koji nisu članovi porodice niti rođaci (šifre 1016–1120) jesu sve osobe koje redovno obavljaju poljoprivredni rad na gazdinstvu i za takav rad dobijaju nadoknadu (plaća, nadnica, pomoć, plaćanje u naturi i sl.) od strane gazdinstva, a nisu članovi porodice nosioca gazdinstva niti rođaci, bez obzira na to da li za njihovo angažovanje gazdinstvo uplaćuje doprinose (da li su prijavljeni odgovarajućim službama ili ne).

Spol (kolona 1) – Upisati šifru 1 za muški, odnosno šifru 2 za ženski spol.

Navršene godine starosti (kolona 2) – Upisati navršene godine života sa stanjem na dan kritičnog momenta.

Napomena: *Prvo se unose podaci o spolu i navršenim godinama života za sve članove gazdinstva i stalno zaposlene na gazdinstvu, pa se tek onda upisuju ostali podaci za svaku evidentiranu osobu u tabeli (počev od nosioca gazdinstva).*

Ko donosi dnevne odluke o poljoprivrednoj proizvodnji (kolona 3)

Upisuje se **1** kod one osobe koja organizuje poljoprivrednu proizvodnju i koja je odgovorna za donošenje dnevnih finansijskih i proizvodnih odluka na gazdinstvu (upravnik ili menadžer na gazdinstvu). Upravnik ili menadžer na gazdinstvu može biti: nosilac gazdinstva, bilo koji drugi član gazdinstva, kao i stalno zaposleni na gazdinstvu. **Moguće je obilježiti samo jedan odgovor.**

Koliko je dana u posmatranom periodu i prosječno sati po danu osoba iskoristila za obavljanje poljoprivrednih aktivnosti na gazdinstvu? (kolone 4 i 5)

Ispitanik procjenjuje broj dana i prosječno sati po danu koje je svaka osoba utrošila za obavljanje poljoprivrednih aktivnosti na gazdinstvu u posmatranom periodu. **Ne uključuje se obavljanje kućnih poslova.**

Napomena: *Prilikom procjenjivanja vremena iskorištenog za obavljanje poljoprivrednih aktivnosti na gazdinstvu potrebno je voditi računa o tome koje aktivnosti jesu poljoprivredne aktivnosti na gazdinstvu, kao i o sezonskom karakteru poslova (koliko su se poslovi obavljali u toku zime, a koliko u toku ljeta), o praznicima, bolovanju i sl.*

Nosilac gazdinstva ne mora obavljati poljoprivrednu aktivnost na gazdinstvu. Međutim, ukoliko je nosilac gazdinstva ujedno upravnik ili menadžer, podrazumijeva se da je obavljao poljoprivrednu aktivnost na gazdinstvu, i u tom slučaju je unos podataka o vremenu iskorištenom za obavljanje te aktivnosti obavezan.

Da li je osoba u istom periodu obavljala drugu aktivnost koja je donosila prihod, a u vezi je sa gazdinstvom (kolona 6)

Upisati šifru jedne od ponuđenih opcija (u zaglavlju tabele) u zavisnosti od toga da li je osoba u posmatranom periodu, pored poljoprivrednih aktivnosti, obavljala i drugu aktivnost koja je donosila prihod (drugu profitabilnu aktivnost), a u vezi je sa gazdinstvom, i to:

- ▶ **Da**, više nego poljoprivredne aktivnosti na gazdinstvu – (više je vremena iskorišteno za obavljanje druge aktivnosti koja donosi prihod) – **šifra 1**;
- ▶ **Da**, manje nego poljoprivredne aktivnosti na gazdinstvu – (manje je vremena iskorišteno za obavljanje druge aktivnosti koja donosi prihod) – **šifra 2**;
- ▶ **Ne**, u slučaju da osoba nije obavljala drugu profitabilnu aktivnost osim poljoprivredne aktivnosti na gazdinstvu – **šifra 3**.

Da li je osoba u istom periodu obavljala drugu aktivnost koja je donosila prihod, a nije u vezi sa gazdinstvom (kolona 7)?

Napomena: *Ukoliko je osoba obavljala više drugih profitabilnih aktivnosti u posmatranom periodu, odgovor se daje za onu drugu profitabilnu aktivnost za čije je obavljanje utrošeno **najviše vremena**.*

Upisati šifru jedne od ponuđenih opcija (u zaglavlju tabele) u zavisnosti od toga da li je osoba u posmatranom periodu, pored poljoprivrednih aktivnosti, obavljala i drugu aktivnost koja je donosila prihod (drugu profitabilnu aktivnost), a nije u vezi sa gazdinstvom, i to:

- ▶ **Da**, više nego poljoprivredne aktivnosti na gazdinstvu – (više je vremena iskorišteno za obavljanje druge aktivnosti koja donosi prihod) – **šifra 1**;
- ▶ **Da**, manje nego poljoprivredne aktivnosti na gazdinstvu – (manje je vremena iskorišteno za obavljanje druge aktivnosti koja donosi prihod) – **šifra 2**;
- ▶ **Ne**, u slučaju da osoba nije obavljala drugu profitabilnu aktivnost osim poljoprivredne aktivnosti na gazdinstvu – **šifra 3**.

Napomena: *Prilikom popunjavanja kolona 6 i 7 potrebno je voditi računa o tome koje su druge aktivnosti koje donose prihod u vezi sa gazdinstvom, a koje nisu u vezi sa gazdinstvom.*

Primjer:

Nosilac gazdinstva (koji ujedno i donosi dnevne odluke o poljoprivrednoj proizvodnji na gazdinstvu) rođen je 11. februara 1952. godine. U posmatranoj poljoprivrednoj godini, u proljećnim i ljetnjim mjesecima, obavljao je poslove u ratarstvu i povrtarstvu (oko 200 dana – po šest sati dnevno), dok je u zimskim mjesecima uglavnom radio oko stoke (oko 100 dana – po tri sata dnevno). Supruga nosioca gazdinstva je u posmatranoj poljoprivrednoj godini uglavnom radila na sljedećim poslovima: u prosjeku tri sata dnevno hranila je stoku i muzla kravu (u zimskim mjesecima ove poslove je obavljao njen suprug), pripremala je proizvode za prodaju na pijaci (prala je i sortirala povrće i voće nekoliko puta sedmično po tri sata dnevno, u toku proljeća i ljeta, oko 95 dana), sirila je mlijeko za prodaju (oko 300 dana – jedan sat dnevno), pravila je zimnicu i obavljala ostale kućne poslove. U gostima je provela 16 dana. Rođena je 21. decembra 1956. godine.

Do 30. septembra 2022. godine nosilac gazdinstva je navršio 70, a njegova supruga 66 godina (upisati podatke u odgovarajuće redove u koloni 2). Kako nosilac gazdinstva ujedno donosi dnevne odluke na gazdinstvu, u polje, u odgovarajućem redu (kolona 3), treba upisati 1.

U posmatranoj poljoprivrednoj godini nosilac gazdinstva je radio oko 300 dana (200 + 100). Broj sati utvrđuje se na sljedeći način: $[(200 \times 6 + 100 \times 3) / 300=5]$. U kolonu 4 upisuje se 300, a u kolonu 5 upisuje se 5. U kolone 6 i 7 upisuje se šifra 3 (odgovor „Ne“).

U poljoprivredne aktivnosti supruge spadaju: hranjenje stoke, muža krave i priprema proizvoda za pijacu. Broj dana utrošen na ove aktivnosti utvrđuje se na sljedeći način: navedene poslove supruga ne obavlja u zimskim mjesecima (decembar, januar, februar, dio marta, tj. oko 100 dana). Od ukupnog broja dana u godini treba oduzeti broj dana kada nije radila (100 dana) i 16 dana koliko je provela u gostima (365 - 100 - 16)=249. Procjena je da je supruga obavljala poljoprivredne aktivnosti (hranjenje i muža stoke i pranje i sortiranje povrća i voća) 249 dana.

U kolonu 4 upisuje se 249.

Broj sati utvrđuje se na sljedeći način: hranjenje stoke i muža krava (365-100-16) po tri sata dnevno $249 \times 3=747$ utrošenih sati, zatim priprema proizvoda za pijacu oko 95 dana po tri sata dnevno $95 \times 3=285$ utrošenih sati. Prosječan broj sati izračunava se: $(747+285)/249=4,1$, a to je približno četiri sata.

U kolonu 5 upisuje se 4.

Supruga nosioca gazdinstva pravila je sir za prodaju, što spada u drugu aktivnost u vezi sa gazdinstvom koja je donosila prihod. Za ovu aktivnost supruga je trošila manje vremena (300 sati) nego za obavljanje poljoprivrednih aktivnosti (747+285=1032 sata) u posmatranoj poljoprivrednoj godini, pa se tako u kolonu 6 upisuje šifra 2 (odgovor „Da, manje nego poljoprivredne“), a u kolonu 7 upisuje se šifra 3 (odgovor „Ne“).

3. Koji nivo obučenosti ima osoba koja donosi dnevne odluke o poljoprivrednoj proizvodnji na gazdinstvu?

Nivo obučenosti osobe koja donosi dnevne odluke o poljoprivrednoj proizvodnji odnosi se na osobu koja je već označena kao upravnik ili menadžer. Obučenost upravnika ili menadžera podrazumijeva najviši nivo obučenosti stečen do kritičnog momenta popisa.

Označava se odgovarajuće polje. Moguće je obilježiti samo jedan od ponuđenih odgovora:

Samo poljoprivredno iskustvo stečeno praksom (šifra 1021)

Podrazumijeva se najviše završena osnovna škola bez završenih kurseva iz oblasti poljoprivrede;

Završeni kursevi iz oblasti poljoprivrede (šifra 1022)

Pored završenog redovnog školovanja (osnovna, srednja, viša ili visoka škola), završen je jedan kurs ili više kurseva iz oblasti poljoprivrede;

Završena srednja škola iz oblasti poljoprivrede (šifra 1023)

Podrazumijeva se srednja poljoprivredna ili veterinarska škola bez završenih kurseva iz oblasti poljoprivrede;

Završena druga srednja škola (šifra 1024)

Bez završenih kurseva iz oblasti poljoprivrede;

Završena viša škola ili fakultet iz oblasti poljoprivrede (šifra 1025)

Podrazumijeva se poljoprivredni ili veterinarski fakultet ili viša škola u ovim oblastima bez završenih kurseva;

Završena druga viša škola ili drugi fakultet (šifra 1026)

Bez završenih kurseva iz oblasti poljoprivrede.

5. Da li je osoba koja donosi dnevne odluke u posljednjih 12 mjeseci pohađala neku obuku u vezi sa poljoprivrednim aktivnostima ili drugim aktivnostima u vezi sa gazdinstvom? (šifra 1027)

Pod obukom se podrazumijeva pohađanje seminara, kurseva ili nekog drugog vida obuke koju osigurava predavač ili odgovarajuća institucija, čiji je primarni cilj sticanje novih znanja u vezi sa poljoprivrednim aktivnostima ili drugim aktivnostima u vezi sa gazdinstvom. Bira se opcija „Da“ ukoliko je osoba pohađala obuku u posljednjih 12 mjeseci. U suprotnom, bira se opcija „Ne“.

6. Od koje godine osoba koja donosi dnevne odluke obavlja poslove upravnika na gazdinstvu? (šifra 1028)

Upisuje se godina od koje je osoba počela da donosi dnevne odluke o poljoprivrednoj proizvodnji. Godina se upisuje četvorocifrenim brojem.

7. Da li je gazdinstvo angažovalo sezonsku radnu snagu? (šifra 1029)

Pod sezonski angažovanim osobama podrazumijevaju se osobe koje nisu članovi gazdinstva niti su stalno zaposlena na gazdinstvu, koja su povremeno (sezonski) angažovana na gazdinstvu, uz novčanu ili bilo koju drugu vrstu nadoknade, ili besplatno (npr. moba, rad učenika i studenata na školskim gazdinstvima, rad zatvorenika i svaki drugi neplaćeni rad), u posmatranoj poljoprivrednoj godini.

Ukoliko je odgovor „**Da**“, upisuje se ukupan broj radnih dana (preračunatih na osam sati) koje je ostvarila povremeno (sezonski) angažovana radna snaga, razvrstano na mušku (šifra **1029a**) i žensku (šifra **1029b**) sezonsku radnu snagu.

Ukoliko su sezonski radnici radili više od osam sati dnevno, računa se kao da su radili osam sati (pun radni dan). Ukoliko su sezonski radnici bili angažovani manje od osam sati dnevno, tada je potrebno sabrati sve sate i podijeliti sa osam.

Ukoliko nije angažovana sezonska radna snaga na gazdinstvu, označiti odgovor „**Ne**“.

U posljednjih 12 mjeseci gazdinstvo je angažovalo sezonsku radnu snagu uz novčanu nadoknadu, i to: za okopavanje kukuruza (dva radnika muškog spola, tri dana, 10 sati dnevno), za košenje livade (dva radnika muškog spola, jedan dan, četiri sata, dva puta u toku godine) i za berbu voća tri radnika (dvije žene i jedan muškarac, šest dana, 10 sati dnevno). Gazdinstvo nije angažovalo besplatnu sezonsku radnu snagu niti druge osobe na osnovu ugovora.

Ukupan broj radnih dana izračunava se na sljedeći način:

- za okopavanje kukuruza: 2 radnika x 3 dana (preko 8 sati rada računa se kao 8 sati, tj. pun radni dan) = 6 dana - muškarci
- za košenje livade: [(2 radnika x 1 dan x 4 sata) x 2 puta godišnje] / 8 = (8 x 2) / 8 = 2 dana - muškarci
- za berbu voća: 2 žene x 6 dana (preko 8 sati rada računa se kao 8 sati, tj. pun radni dan) = 12 dana;
- za berbu voća: 1 muškarac x 6 dana (preko 8 sati rada računa se kao 8 sati, tj. pun radni dan) = 6 dana;

Ukupan broj radnih dana sezonski angažovanih osoba – muškarci: 6 + 2 + 6 = 14. Broj 14 se upisuje kod pitanja 7 (šifra 1029a).

Ukupan broj radnih dana sezonski angažovanih osoba – žene: 12. Broj 12 se upisuje kod pitanja 4 (šifra 1029b).

8. Da li je gazdinstvo angažovalo druge osobe na osnovu ugovora? (šifra 1030)

Druge osobe angažovane na osnovu ugovora jesu osobe koje su angažovane za rad na gazdinstvu od treće strane (nije ih direktno angažovalo gazdinstvo), na osnovu sklopljenog ugovora o saradnji, pružanju specijalizovanih usluga i sl. Nadoknadu za rad ovih osoba najčešće isplaćuje strana koja ih je i uputila na gazdinstvo.

Ukoliko je odgovor „**Da**“ upisuje se ukupan broj radnih dana (preračunatih na osam sati), razvrstano na muške (šifra **1030a**) i ženske (šifra **1030b**) osobe angažovane na osnovu ugovora (vidjeti objašnjenje i primjer za obračun ukupnog broja radnih dana sezonski angažovanih osoba).

Ukoliko nisu angažovane druge osobe na osnovu ugovora, označava se odgovor „**Ne**“.

Zbog remonta staklenika, gazdinstvo je koristilo usluge preduzeća koje se bavi proizvodnjom i postavljanjem staklenika, koje je, u te svrhe, angažovalo i poslalo radnike muškog spola (3). Radnici su radili dva dana po osam sati dnevno.

Tri radnika smatrati će se osobama angažovanim na osnovu ugovora i njihovi radni dani biti će izračunati na sljedeći način: 3 radnika x 2 dana = 6 dana

Kod pitanja 8 izabrati šifru „**Da**“ u polju pod šifrom 1030, a zatim upisati broj 6 u polje pod šifrom 1030a.

9. Da li je gazdinstvo obavljalo druge aktivnosti u vezi sa gazdinstvom koje su donosile prihod? (šifra 1031)

Utvrđuje se da li su se u poljoprivrednoj 2021/2022. godini obavljale i aktivnosti koje ne spadaju u poljoprivredne, ali su direktno vezane za gazdinstvo i njima je ostvaren prihod.

Ne obuhvataju se aktivnosti u vezi sa preradom poljoprivrednih proizvoda za sopstvenu potrošnju gazdinstva.

Prerada primarnih poljoprivrednih proizvoda (mlijeko, voće, povrće i sl.) u sekundarne proizvode (sir, kajmak, kobasice, pekmez, rakija i sl.) namijenjene **za prodaju**, koja se odvija na gazdinstvu, bez obzira na to da li su sirovine proizvedene na gazdinstvu ili su kupljene od drugih, smatra se drugom aktivnošću u vezi sa gazdinstvom koja donosi prihod i biti će evidentirana kod odgovarajućeg pitanja. Proizvodnja vina je druga aktivnost u vezi sa gazdinstvom koja donosi prihod ukoliko je prerađena veća količina kupljenog grožđa nego grožđa iz sopstvene proizvodnje gazdinstva.

Ukoliko su se obavljale druge profitabilne aktivnosti u vezi sa gazdinstvom, bira se opcija „**Da**“ u polju pod šifrom **1031**, a zatim se **označava polje pored aktivnosti koja se obavljala**. Moguće je obilježiti više ponuđenih odgovora. U suprotnom se obilježava odgovor „**Ne**“ i prelazi na sljedeće poglavlje 11 (Mjere podrške ruralnom razvoju).

Prerada mesa (šifra 1032)

Podrazumijeva se izrada svježih i trajnih mesnih proizvoda, sušenje mesa i sl. za prodaju.

Prerada mlijeka (šifra 1033)

Podrazumijeva se izrada sira i drugih mliječnih proizvoda za prodaju.

Prerada voća i povrća (šifra 1034)

Podrazumijeva se npr.: sušenje, prerada voća i povrća, proizvodnja vina od grožđa u slučaju da je prerađena veća količina kupljenog grožđa nego grožđa iz sopstvene proizvodnje, proizvodnja sokova, džemova, osim rakije i dr. za prodaju.

Pečenje rakije (šifra 1035)

Pravljenje rakije od sopstvenog voća za prodaju.

Prerada drugih poljoprivrednih proizvoda (šifra 1036)

Odnosi se na preradu ostalih primarnih poljoprivrednih proizvoda, npr. pravljenje stočne hrane (koncentrata) i sl., za prodaju.

Obrada drveta (šifra 1037)

Podrazumijeva se obrada sirovog drveta za prodaju, uz korištenje radne snage sa gazdinstva, mašina i opreme koju gazdinstvo inače koristi za poljoprivrednu proizvodnju, npr. sječa šume i proizvodnja ogrijevnog drveta ili drvene građe, pri čemu se dalja prerada drveta (kao što je npr. proizvodnja namještaja) svrstava pod „narodnu radinost“.

Aktivnosti u šumarstvu (šifra 1038)

Podrazumijeva se bilo koji rad u šumarstvu koji donosi prihod gazdinstvu, uz korištenje radne snage sa gazdinstva, mašina i opreme koju gazdinstvo inače koristi za poljoprivrednu proizvodnju (npr. zaštita šuma od štetočina korištenjem sopstvenih poljoprivrednih mašina – prskalica, uz nadoknadu).

Turizam, pružanje usluga smještaja i druge rekreacijske aktivnosti (šifra 1039)

Smještaj i druge aktivnosti u vezi sa turizmom (sve djelatnosti u turizmu, usluge smještaja i ishrane, obilazak gazdinstva za turiste ili druge grupe posjetilaca, sport i rekreacija), pri čemu se koriste zemljište, zgrade, radna snaga i drugi resursi sa gazdinstva (npr. poljoprivredni proizvodi za ishranu turista).

Narodna radinost (rukotvorine) (šifra 1040)

Evidentira se ukoliko se članovi gazdinstva bave ručnim radom za prodaju (npr. pletenjem korpi, vezenjem i pletenjem, izradom suvenira, namještaja, igračka i dr.) i pri tome koriste resurse gazdinstva, nezavisno od načina prodaje tih proizvoda.

Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora energije (šifra 1041)

Podrazumijeva se proizvodnja i **prodaja** energije dobijene korištenjem energije vjetra, paljenjem slame, proizvodnjom biogasa i sl. Ako gazdinstvo ovako dobijenu energiju koristi isključivo za sopstvene potrebe, ovu aktivnost ne treba evidentirati. Prodaja poljoprivrednih proizvoda za proizvodnju energije ili iznajmljivanje zemljišta za postavljanje odgovarajuće opreme također se ne uključuje.

Uzgoj ribe (šifra 1042)

Gajenje ribe u ribnjacima, za prodaju. Ne podrazumijevaju se aktivnosti u vezi sa ribolovom.

Pružanje zdravstvenih, socijalnih ili edukativnih usluga (šifra 1043)

Podrazumijeva se edukativni ili pedagoški rad na farmi, usluge brige o starim osobama, djeci, hendikepiranim osobama, kao i pružanje usluga pansiona za kućne ljubimce i drugo.

Druge, do sada nepomenute aktivnosti (šifra 1044)

U ove aktivnosti spada npr. iznajmljivanje (izdavanje u zakup) **poljoprivrednih objekata** gazdinstva, koji se u nekom periodu u toku godine ne koriste u te svrhe. Davanje zemljišta u zakup ne spada u drugu profitabilnu aktivnost u vezi sa gazdinstvom.

Ugovoreni poslovi s mehanizacijom i opremom gazdinstva – Podrazumijeva se rad uz korištenje radne snage sa gazdinstva, mašina i opreme koji pripadaju gazdinstvu, uz nadoknadu, i to:

U oblasti poljoprivrede (za druga gazdinstva) (šifra 1045)

Pružanje usluga sopstvenim mašinama, npr. kombajniranje, oranje i sl. (kako sa formalnim tako i bez formalnog ugovora);

U drugoj oblasti (šifra 1046)

Čišćenje snijega, ekološki servis i sl.

10. Ako ste u prethodnih 12 mjeseci obavljali druge korisne aktivnosti na gazdinstvu, navesti učešće prihoda od tih aktivnosti u ukupnom prihodu gazdinstva (šifra 1047)

Ukoliko postoji odgovor „Da“ na pitanje 9, neophodno je navesti učešće prihoda od tih aktivnosti u ukupnom prihodu gazdinstva (*šifra 1047*)

U ukupan prihod gazdinstva ulaze prihodi od poljoprivrednih aktivnosti i drugih profitabilnih aktivnosti direktno vezanih za gazdinstvo, kao i direktna plaćanja (subvencije ostvarene po osnovu poljoprivredne proizvodnje, npr. za proizvodnju mlijeka). Isključuju se prihodi od aktivnosti koje nisu u vezi sa gazdinstvom (prihodi na osnovu zaposlenosti, socijalna primanja i sl.), kao i subvencije dobijene za investicije u posmatranom periodu, tj. u poljoprivrednoj 2021/2022. godini. Učešće prihoda se iskazuje u procentima (%), na osnovu procjene ispitanika.

Poglavlje 11. Mjere podrške ruralnom razvoju (posljednje tri godine)

Poljoprivredno gazdinstvo se tokom posljednje tri godine koristilo jednom od sljedećih mjera ruralnog razvoja

Savjetodavne usluge, usluge za upravljanje i pomoć poljoprivrednim gazdinstvima (šifra 1101)

Programi certifikovanja kvaliteta za poljoprivredne i prehrambene proizvode (šifra 1102)

Podrška za ulaganje u fizičku imovinu gazdinstva (šifra 1103)

Podrška obnavljanju poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (šifra 1104)

Razvoj poljoprivrednih gazdinstava i njihovog poslovanja

Podrška za pokretanje poslovanja za mlade poljoprivrednike (šifra 1105)

Podrška za razvoj malih poljoprivrednih gazdinstava (šifra 1106)

Podrška ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (šifra 1107)

Poljoprivreda i zaštita životne okoline - klime

Podrška u vezi sa poljoprivredom, zaštitom okoliša i klimatskim promjenama (šifra 1108)

Podrška u vezi sa zaštitom šuma, okoline i klime (šifra 1109)

Podrška za organsku proizvodnju (šifra 1110)

Podrška upravljanju rizicima (šifra 1111)

Poglavlje 12. Ostali podaci o poljoprivrednom gazdinstvu

1. Da li gazdinstvo koristi računar za unaprijeđenje poljoprivrednog poslovanja? (šifra 1201)

Ukoliko gazdinstvo koristi računar za vođenje evidencije o svom poslovanju ili koristi informacije dostupne na internetu koje se tiču novih tehnologija i cijena poljoprivrednih proizvoda ili koristi elektronsku prodaju poljoprivrednih proizvoda, odgovor je „Da“. U suprotnom, odgovor je „Ne“.

11. Da li gazdinstvo ima pristup internetu? (šifra 1202)

Ukoliko gazdinstvo ima pristup internet konekciji, neophodno je označiti odgovor „Da“, a u suprotnom označiti odgovor „Ne“.

12. Da li gazdinstvo koristi aplikacije kao podršku upravljanju radom gazdinstva? (šifra 1203)

Ukoliko gazdinstvo koristi neku od postojećih IT aplikacija za efikasnije upravljanje i sagledavanje proizvodnih procesa, finansijskih tokova, stanja repromaterijala, kao i prodaje svojih proizvoda, neophodno je označiti odgovor „Da“. U suprotnom, označiti odgovor „Ne“.

13. Koje izvore informisanja o poljoprivrednoj proizvodnji i prodaji poljoprivrednih proizvoda najčešće koriste članovi gazdinstva?

Na osnovu izjave ispitanika neophodno je označiti jedan od ponuđenih odgovora koji se odnosi na najznačajniji izvor informisanja o poljoprivrednoj proizvodnji i prodaji poljoprivrednih proizvoda, koje je koristilo gazdinstvo u posmatranom periodu (šifre 1204-1214).

Savjetodavne službe (šifra 1204)

Radio (šifra 1205)

Televizija (šifra 1206)

Novine (šifra 1207)

Poljoprivredni časopisi (šifra 1208)

Zadruge (šifra 1209)

Udruženja proizvođača (šifra 1210)

Agencije (šifra 1211)

Internet (šifra 1212)

Drugi proizvođači (šifra 1213)

Ostali izvori informisanja (šifra 1214)

14. Da li gazdinstvo vodi računovodstvenu evidenciju o poljoprivrednom poslovanju? (šifra 1215)

Odgovor je „Da“ ukoliko se o poljoprivrednim aktivnostima na gazdinstvu vode računovodstvene knjige od strane članova gazdinstva, ili uslužno, angažovanjem treće osobe. U suprotnom, neophodno je odabrati odgovor „Ne“.

15. Da li gazdinstvo vodi Knjigu polja za biljnu proizvodnju? (1216)

Ukoliko gazdinstvo vodi Knjigu polja, u okviru koje se evidentiraju i prate svi segmenti biljne proizvodnje (od stanja zemljišta, posijanih sorti, korištenih đubriva pa do svih preduzetih mjera zaštite i njege usjeva) neophodno je označiti odgovor „Da“. U suprotnom, označiti će se odgovor „Ne“.

16. Da li je gazdinstvo osiguralo poljoprivrednu proizvodnju? (1217)

Ukoliko je u posljednjih 12 mjeseci gazdinstvo sklopilo ugovor sa osiguravajućom kućom i posjeduje polisu osiguranja za usjeve, plodove ili stoku, odgovor je „Da“. U suprotnom, odgovor je „Ne“.

17. Da li je gazdinstvo u posljednje tri godine koristilo podsticajna sredstva?

Ukoliko je gazdinstvo u posljednje tri godine koristilo sredstva dobijena od strane republike i/ili lokalne samouprave za podsticaj ruralnog razvoja, subvencije za obavljanje poljoprivredne proizvodnje, ili je uzimalo subvencionisane kredite, odgovor je „Da“. Moguće je obilježiti oba ponuđena odgovora i to:

Republički budžet (šifra 1218)

Budžet lokalne samouprave (šifra 1219).

18. Da li je gazdinstvo u posljednjih 12 mjeseci uzimalo kredite banaka za poljoprivrednu proizvodnju? (1220)

Ukoliko je porodično gazdinstvo u posljednjih 12 mjeseci podiglo kredit za poljoprivredne aktivnosti, neophodno je označiti odgovor „Da“. U suprotnom, odgovor je „Ne“.

19. Da li gazdinstvo raspolaže mjerama sigurnosti, uključujući i plan za sigurnost na poljoprivrednom gazdinstvu? (1221)

Ukoliko gazdinstvo raspolaže sa pisanim dokumentom (kao što je npr. „plan sigurnosti farme“) u okviru kojeg se izvršila procjena rizika na radnom mjestu sa ciljem smanjenja opasnosti u vezi sa radom, neophodno je označiti odgovor „Da“. U suprotnom, odgovor na ovo pitanje je „Ne“.

Podaci o osobi koja je dala podatke za porodično gazdinstvo

Na kraju popisivanja, neophodno je da popisivač prikupi i u aplikaciju unese tražene podatke o osobi tj. članu gazdinstva (ime i prezime, broj telefona i elektronska adresa), koja je dala podatke za porodično gazdinstvo. Prikupljeni identifikacioni podaci su neophodni za potrebe naknadnog kontaktiranja davaoca podataka.

PROBNI POPIS
poljoprivrede
BOSNA I HERCEGOVINA 2022

9 771840 107402